

Älvsborgarna

Göteborgs garnison

NR 1 • 2021

**Blivande chef Amf 4
och Göteborgs Garnison**

- Älvsborgs Amfibieregemente återuppstår
- Garnisonsutveckling
- Soldatutbildningen
- Framdörren till Sverige är öppen och olåst
- 28 oktober 1981 tidigt på morgonen

ÄLVSBOGARNNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/Försvarsmakten, Elfsborgsgruppen/Försvarsmakten (kontaktperson Dan Nilsson, 0709-458956), Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening. Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA och Garnissonssällskapet Göteborg. Redaktör är John-Olov Fridh, john-olov.fridh@hotmail.com, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda. Ansvarig utgivare är Svante Bergh.

Tidningen Älvsborgarna är politiskt oberoende, och har som syfte att ena och stärka kunskapen och förbandsandan inom Göteborgs garnison, samt i anslutna frivilliga organisationer.

Tidningen ska också öka omgivningens kunskap och förståelse för garnisonen och dess enheter, samt det blivande Älvsborgs Amfibieregemente (AMF 4)

Den är också ett forum för kamratföreningar med intresse av ett starkt försvar i väster.

Tidningen strävar även efter att belysa viktiga delar inom återuppbyggnaden av ett totalförsvar i balans, och distribueras därför även till beslutsfattare på olika nivåer i västra Sverige.

Ett särtryck kommer att tryckas även av detta nummer. Syftet är att skapa intresse och debatt bland yngre försvarsintresserade personer inledningsvis främst vid Göteborgs universitet.

Debattartiklar återger skribenternas åsikter och utgör inte ett ställningstagande från tidningen.

Tidningen har ett samarbete med och stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Layout: Studio MT.
Tryckt inom EU av Sandstens Tryckeri AB 2020.

Tidningen stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Omslagsbilden: Blivande chef Amf 4 och Göteborgs Garnison Fredrik Herlitz.

■ Kommer från Stockholm och bor ute på Älgö utanför Saltsjöbaden.

■ Gjorde min värnplikt 1993-1994 på KA1 som PB på 4.amfibiebataljonen.

■ 48 år gammal.

■ Kommer senast från Marinstabens operationsavdelning där jag har tjänstgjort sedan 2018. Innan dess var jag chef för 2.amfibiebataljonen mellan 2015-2018.

Äldre utgåvor av tidningen är lagrade på gsgbg.se under Media.

Garnisonschefens lägesbild:

ATT AGERA ÄR ATT TA STÄLLNING!

Peter Fredriksson C FömedC

Försvarsvänner

Vår Totalförsvarsgarnison i Göteborg växer och utvecklas just i detta nu. Civilt har vi sett Göteborg under en längre tid som en stor byggarbetsplats. Jobbigt för vissa, men för alla är det ändå tecken på en ljus framtid.

Porten mot väster har åter visat sitt rätta strategiska värde och aktörer från stat och näringslivet investerar för att det är en investering som ger sjufaldigt igen.

Det är nödvändigt och klokt för det är i väst det händer, vårt Göteborg med kust är avgörande för Sverige och Norden. Det är logiskt och klokt.

Var tid har sin sak och vi lämnar förvalta och reducera tiden till att modernisera, utveckla och agera. Det är spännande, inspirerande och utmanande men framför allt roligt.

Jag skriver detta den sista helgen i maj 2021, en helg då sommaren börjar avlösa vintern.

Vi kan se naturen vakna och grönska, vi ser liv på nytt. Regeringen indikerar lättnader i Covid restriktioner. Medborgare visar sig ute och det känns hoppfullt med positiva förväntningar inför sommaren och tiden framöver.

Det blir lätt filosofiska tankar en sådan helg och jag drar självklart paralleller till vårt Försvar i Göteborg. Dessutom anser jag att vi alla bör reflektera mera, det stärker tanken.

Det händer nu, den 4/6 kl1621 markeras med salut en hyllning åt 400år för Gbg stad. Historiskt och förpliktigande att vara delaktig i detta och Försvarsmaktens återuppbyggnad i rikets andra stad med sitt strategiska värde.

Vår ÖB har etablerat fem T som vägledning för oss alla i Försvarsmaktens utveckling. Tröskeleffekt, Tillgängligt, Trovärdigt, Tillsammans, Tillväxt.

Han inleder och avslutar med orden agera.

För Göteborg Garnison betyder Tröskeleffekt att vara förberedd dvs, planerat, övat och

prövat vår förmåga att leda, att genomföra strid eller lämna stöd till samhället. Jag konstaterar att vi kan detta och är bra på det.

Det visar dessutom på en vilja att försvara det vi värdesätter. Vi är därmed Trovärdiga när vi övar och är förberedda.

Jag är stolt över våra Tillgängliga fältsjukhus och den sjukvårdsförmåga vi innehar vid FömedC. Vi gör skillnad och räddar liv.

Ett Hemvärn som ständigt är redo och agerar proffsigt året runt med korta tidsförhållande.

Marinens amfibiska förmåga som är unik och som fördubblas med återuppbyggandet av Älvsborgs Amfibieregemente 4.

Vårt samarbete i fred/kris/krig med Kustbevakningen, Sjöfartsverket Fortifikationsverket och Polisen, som är en del av vår Totalförsvarsgarnison.

Göteborg och Sverige försvaras Tillsammans med alla i vårt samhälle. Det innebär också partners och grannar i vårt närområde. Tillsammans är vi starkare, så är det.

Tillväxten sker med våra skjutfält och övningsområden bl. a Bråt i Borås och i skärgården utanför Göteborg.

Självklart övar vi bäst i de befintliga områden som under lång tid redan användes för att kunna försvara Sveriges in och utlopp mot världen.

Vi övar klokt och med ett gott miljöomdöme, då vi vill leva, bevara och verka i vår fina natur.

Vi förtätar vår infrastruktur för att möjliggöra fler värnpliktiga och utöka våra krigsförband.

Vi överlämnar garnisonansvaret till marinen 1/10 2021 i syfte att kunna fokusera och växa i vår funktion Försvarsmedicin.

Vi skall därför fortsätta att utveckla våra förmågor, öka vår långsiktighet och koordinering. Vi skall agera nu och imorgon, för det är att visa vilja och ta ställning för det man tror på.

Att ta ställning för vår demokrati, vår frihet och oberoende, alla människors lika värde, det är grunden i vår värdegrund.

**ÖVERSTE PETER FREDRIKSSON
KOMMENDANT I GÖTEBORGS GARNISON**

Återetablering av Älvsborgs amfibieregemente, Amf 4

Älvsborgs amfibieregemente, Amf 4, återuppstår den 1 oktober i år!

Tidpunkten, 1 oktober, är valt med kopplingen att det i 1942 års försvarsbeslut beslutades att uppsätta Älvsborgs Kustartilleriregemente, KA 4. Detta uppsättande påbörjades just detta datum – den 1 oktober 1942. Inviingsceremonin är planerad att genomföras på garnisonens område med start klockan 1100 och beräknas vara klar ca 1200. Vid ceremonin kommer representanter ur regeringen, försvarsmaktledningen och ett stort antal gäster från regionen, staden, marinen samt försvarsmakten att närvara.

Förutom garnisonens personal och värnpliktiga kommer representanter från frivilligorganisationer och kamratföreningen att inbjudas till denna historiska händelse.

Förbandets målsättningar med dagen är att påvisa Försvarsmaktens och marinens tillväxt i enlighet med den politiska viljan. Att synliggöra Älvsborgs Amfibieregemente samt Göteborgs garnison och därmed bidra till att samtlig personal vid garnisonen känner stolthet över att vara del av den fortsatta utvecklingen. Att både Stockholms- och Älvsborgs amfibieregementens personal känner tillförsikt och framtidstro i och med den växande Amfibiekåren.

C Amf 4 övertar, från 2021-10-01,

de krigsförband som C Amf 1 idag ansvarar för i Göteborg samt garnisonschefsansvaret för Göteborgs garnison från C FömedC. Samtidigt övertar marinchefen produktionsansvaret, från logistikchefen, för Göteborgs garnison.

Planeringen för denna dag pågår för fullt och detaljer för genomförandet samt inbjudningar kommer efterhand.

THOMAS OLSSON

PLANERINGSOFFICER EO AMF 4

En vecka som plutonchef på UTBILDNINGSBATALJONEN

Kul, givande och lärorikt. Dessa tre ord, eller en variation av dessa är de man ofta får höra eller delger på utvärderingar av olika slag. Efter utbildningspass, kurser och inte minst vad de värnpliktiga tyckt om den gångna veckan på en plutons timma rapport.

Till viss del summerar det även tillvaron som GU-plutonchef på Elfsborgskompani/Utbildningsbataljonen Göteborgs garnison.

Kul för att man får möjlighet att utbilda och forma framtida kollegor och det finns inget roligare än att ha möjlighet att utbilda i ett ämne man faktiskt brinner för. Även om den möjligheten inte nödvändigtvis ges varje dag så är det värt för de stunder den faktiskt gör det.

Givande för att man förutom att utbilda och forma de värnpliktiga faktiskt får se den utveckling som de gör under sin tjänstgöringstid. Utvecklingskurvan är exponentiell. Absolut synbar genom utbildningskontroller, men för en plutonchef som mig framför allt märkbar genom kroppsspråk, uttrycksätt och mognad över tiden. Det är även givande på grund av den gemenskap som infinder sig hos ett arbetslag på GU som jobbar

intensivt mot gemensamma mål, där sena kvällar på kontoret eller ute på övningsfält ofta är ett faktum.

Lärorikt för att nästan varje dag får jag utveckla den egna kompetensen. Det händer även att jag lär mig något från de värnpliktiga. Dessa individer kommer ofta med kloka tankar och idéer som bara kan komma till om man har ett annat perspektiv än den som till viss del redan fastnat i rutiner och handlingsätt.

Jag som framför dessa åsikter är plutonchef över 47st rekryter på utbildningsbataljonen i Göteborg, en tjänst jag rekommenderar till andra kollegor. En tjänst som kommer bestå och förhoppningsvis utvecklas. Jag anser att det är kul, givande och lärorikt, men det går inte att undgå det faktumet att det är väldigt mycket jobb. Jag vill därför även lägga till adjektiven: utmanande, komplext, och påfrestande. Detta är dock ett samtalsämne som vi får ta utanför detta forum.

Men vid det här laget ställer du dig kanske frågan ifall jag någonsin ska berätta hur en vecka som plutonchef på Utbbat Göteborgsgarnison faktiskt ser ut. Mitt enkla svar är att hänvisa till ovanstående. Det långa svaret är att det inte finns en vecka som är sig lik. En vecka kan börja i utbildning av hur

kängor skall vårdas, som övergår i planering av fältövning. Därefter kan en dag på skjutbanan infinna sig. Några timmar av arbetsveckan spenderas genom att leta damm på logementskåp eller smuts på golv och egen träning. Dessutom allt det som alla plutonchefer behöver handskas med: möten, samverkan, ordergivningar, personalärenden, planering av arbetstid och ifyllandet av olika former av Excel-blad. Borde kanske inlett med orden: kaffe, post it lappar och "att-göra"-listor. Att få ihop veckan är inte alltid lätt, tursamt nog är man oftast inte själv i att behöva handskas med detta. Förutom en ställföreträdare och kompetenta instruktörer har man en kompaniledning till stöd och förbandets stödenheter, inte minst försvarshälsan och förrådet.

Kul givande och lärorikt är det alltså. Dessa ord som repeteras om och om igen, men jag hoppas innerligt att de inte tappat sin mening för dig som läser detta. En omväxlande vardag, där konstant utveckling och sena kvällar är ett faktum. Ungefär här tar min arbetstid slut för idag, flexbanken är full och hjärtat är varmt så jag måste lämna er nu med orden kul, givande och lärorikt.

FÄNRIK CHOROSZMAN

En vecka som VÄRNPLIKTIG

Den rådande pandemin har inte bara berört den civila världen, vi värnpliktiga har minst sagt hamnat på fel plats vid fel tillfälle. Restriktioner har gjort att utbildningen fått anpassas på bästa möjliga sätt. Även om planeringen fått korrigeras flertal gånger så upplever nog de flesta att utbildningen vi fått varit av hög klass.

Vi heter Liam Bodin och Fredrik Hansen. Jag, Liam är 19 år gammal och på grund av mitt intresse för fordon så har därför utbildat mig till hjulfordonsmekaniker. Jag, Fredrik är 32 år. Jag valde att pausa mina studier till socio-nom för att genomföra värnplikt och utbildning mot sjukvårdare. Vi båda tillhör Elfsborgskompani och är en del av FömedC.

Att tjänstgöra som värnpliktig under dessa tider har varit, och är en berg- och dalbana, men man får aldrig glömma vikten i att skilja tjänsten från ens lediga tid. Ens förmåga att ständigt kunna hålla sig professionell under tjänst sätts på prov särskilt när man placeras isolerade tillsammans i perioder upp till två månader utan ledighet.

När man väl fått ledigt har det varit av extra stor vikt att man verkligen återhämtat och lagt allt med värnplikten åt sidan en stund, även om föräldrarna ivrigt frågar om det militära livet.

Nu har samtliga slutfört sina befattningsutbildningar och som hjulfordonsmekaniker går det utan tvekan att konstatera att utbildningen varit av god kvalitet med rätt fokus på rätt område. Man kan med is i magen känna sig trygg inför slutövningen vilket skapar en trygghet för oss och förhoppningsvis även resten av förbandet. Inför slutövningen krävs mycket förberedelser där vi på logistikpluton har understött och fått arbeta tillsammans med de anställda.

För de värnpliktiga som går mot befattning sjukvårdare har den senaste tiden inneburit utbildning vid en förbandsplats bestående av triage*, mottagning och två vårdavdelningar. Det har tränats på allt möjligt man kan tänka sig finns på ett sjukhus med störst fokus lagd på basal omvårdnad och assistans vid mottagning. Utbildningen har bestått av både praktiska och teoretiska moment av diverse patientfall. Det har även inneburit utbildning i användning av den medicintekniska utrustning som krävs för

att kunna ta vitalparametrar och dokumentera patienters tillstånd på ett korrekt sätt. Innan denna tid vid vårdpluton hade utbildningen en något annorlunda karaktär då det var under kirurgiplotons ledning. Dagarna där präglades av trauma-omhändertaganden med stor vikt vid att kunna bedöma och utföra rätt åtgärder vid TRaPS* och primary survey* av patienter nära striden i ett högt tempo.

Nu när tiden som värnpliktiga börjar gå mot sitt slut och många kommer välja att återgå till det civila livet är det med många goda erfarenheter och personliga utvecklingar som man inte normalt fått möjlighet att uppleva. Trots de hårda restriktioner vi drabbats av har utbildningen uppskattats och vi ser fram emot att få tillämpa våra kunskaper vid den kommande slutövningen, och även senare i livet, oavsett vart det leder. Kanske tillbaka till Försvarsmakten en dag.

* Triage-Sortera och prioritera patienter.

* Primary Survey-Första omhändertagandet av en patient. Jämför "gamla" ABC.

* Traps- Metod för att omhänderta en skadad i strid(förkortning TRAPS)

LIAM BODIN OCH FREDRIK HANSEN

I rök och damm gick en svensk soldat

Bodin med kamrat.

VINTERUTBILDNING

i Boden

Under två veckor bedrev 3. Utbildningskompaniet i Göteborg vinterutbildning i Boden. En amfibiesoldat ska kunna verka längs med hela Sveriges kust från norr till söder och därför behöver man också öva i olika miljöer. Vinterutbildningen innebär att man lär sig hantera en miljö som ställer stora krav på den enskilde soldaten för att kunna överleva och verka i ett påfrestande klimat.

Här möter vi värnpliktige Leon Jonsson, minpluton (t.v.), Hugo Nilsson, minpluton (t.h.) framför sin snöka.

Vad har varit det svåraste under övningen?

L: Jag har aldrig stått på ett par skidor innan denna övning så det svåraste har varit att hålla balansen på skidorna. Jag har trillat ganska mycket.

H: Att hålla uppe humöret när det är kallt. Tex som patrullerande dubbelpost under någon av de första nätterna, då var det minus 26 grader kallt. Då var det svårt att hålla uppe moralen. Lösningen i min grupp har varit att den som är på bättre humör smittar dom andra och får övriga gruppen att må bra. En annan sak som får mig på bättre humör är när jag ser att min grupp utvecklas och lyckas med uppgiften, tex när man efter flera misslyckanden lyckas att åka ner för backen med pulkan utan att ramla. Och elden! Elden är en riktig moralhöjare och viktig för att må bra!

Vilken är den starkaste upplevelsen hitintills under övningen?

L: Att tolka bakom bandvagn! När vi lyckades tolka två km utan att någon ramlade kändes det bra. Att åka bak på skoter! En annan sak är att allt blir så mycket bökgigare och allt mycket längre tid än annars

H: De stora väderomslagen. Hemma i Göteborg så går det från soligt till molnigt men det händer inte så mycket mer. Här går det från -26 till -4 på en dag vilket är en jätteskillnad.

Förbereder förläggning

Behöver se till fötterna även vid skidåkning.

Kopplade skidor.

Iglo för övernattnig.

Vilken är den största lärdomen?

H: Att man har lärt sig att man kan mer än vad man tror.

L: Håller med.

**TEXT OCH BILD:
JERKER SCHMIDT
VICTOR HENNING**

Rast

Framdörren till Sverige är öppen och olåst

Läget

Sveriges geografiska läge och utformning gör att landet i många avseende är en ö. Detta är både en styrka och en sårbarhet. Havet utgör en vallgrav men vi är också beroende av havet för vår försörjning genom att 80-90 % av alla varor som exporteras och importeras transporteras på fartyg.

Sårbarheten ligger i att dagens samhälle har gjort sig beroende av att detta handelsflöde sker utan störningar även i tider av oro och konflikt.

Avsaknaden av beredskapslager och industrins "just-in-time" logistik medför att minsta störning i flödet snabbt får konsekvenser. Något som Sverige bland annat fått känna av under pandemin.

Därför är det av största betydelse att våra sjöförbindelser och hamnar hålls öppna så att sjötrafiken kan gå obehindrat. Under förra årets Sälenkonferens diskuterades totalförsvaret och försörjningsberedskap av generaldirektören för Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) tillsammans med sina nordiska kollegor, de danska, norska och finska generaldirektörerna från motsvarande myndigheter, vilka alla gav sina perspektiv på nordisk beredskap. Dan Eliasson, GD MSB, konstaterade härvid att "One of the most important military objectives would always be to secure the port of Göteborg" eftersom hamnen har vital betydelse inte bara för Sverige utan även för våra grannländer. I försvarsberedningens sista rapport inför försvarsbeslutet står att "Göteborgs hamn har existentiell betydelse för både Sverige och Finland". Starkare skrivning går inte att göra.

I försvarsbeslutet som kom i december 2020 skrevs att "Ett amfibiere-

gemente i Göteborg behövs för att bereda plats åt och utbilda den amfibiebataljonen som föreslås etableras på Västkusten. En permanent militär närvaro på Västkusten är också viktig av operativa skäl, inte minst för att skydda hamnområden och förbindelserna västerut. För att återetablera Älvsborgs amfibieregemente kommer en successiv omfördelning av personal att genomföras, främst från amfibieregementet i Berga. Återetableringen av Älvsborgs amfibieregemente i Göteborg avses ske under perioden 2021-2025".

I tidigare försvarsbeslut har ledningsfrågan i Göteborg tagits upp men aldrig lösts. Det är svårt att leda marin verksamhet från Muskö, markoperationer från Enköping och territoriell verksamhet från Skövde utan samordning i Göteborg.

Nu kan detta lösas av chefen för Amf 4 med sin regementsledning och med stöd av övriga garnisonsenheter. T.ex.

kräver beslut om vapeninsatser på gränsen mellan fred och krigstillstånd stor erfarenhet och hög kompetens. Dessutom måste Försvarsmakten klara samverkan med Länsstyrelse, Region,

Göteborg stad, Göteborgs hamn, Polis, Kustbevakning, Tull m fl. Möten och övningar måste genomföras regelbundet för att det ska fungera i ett skarpt läge.

Utöver amfibieregementet och nybyggnation av en ubåt finns inga ytterligare fartygs förstärkningar till Marinen inplanerade i Försvarsbeslutet.

Hotet

Must bedömer i sin senaste årsrapport "att risken har ökat för att små eller

Nils Ove Jansson

medelstora länder som Sverige ska utsättas för kraftfulla påtryckningar. Förnekbara icke-militära medel är det ryska huvudalternativet för att uppnå sina säkerhetspolitiska målsättningar

Ett väpnat angrepp är det allvarligaste hotet, men de troligaste angreppen är hybrida och icke linjära.

Vid hybridkrigföring utförd av frammande makt eller terroristorganisation är en av de bärande tankarna att utnyttja motståndarens svagheter, och skapa oklara beslutssituationer, genom att röra sig i gränsen mellan krig och fred, civilt och militärt. Här är sjöminor eller hot om utläggning av minor effektivt, i synnerhet som Göteborg saknar fredsbase kvalificerade minröjningsresurser. Enligt Överbefälhavaren kan en kvalificerad fartygsflottilj tillföras först efter 2035.

Dörren till Göteborg är således öppen för en motståndare med risk för drastiska konsekvenser för svensk industri och folkförsörjning. Visserligen kan svenska minröjningsfartyg tillföras eller komma från andra länder men all erfarenhet visar att sådana röjningsoperationer blir mycket tidsödande. Moderna minor kan dessutom placeras utanför lederna, väckas med radiosignaler och gå mot förutbestämda positioner eller rörliga mål.

Ett sätt att minimera röjningstiden och kunna hålla hamnen öppen är att regelbundet utföra bottenkartering. Genom att jämföra tidigare bottenbilder, där alla ekon/objekt är identifie-

rade, med den aktuella karteringsbil- den kan nya ekon snabbt identifieras och vid behov oskadliggöras/röjas.

Förslaget

Att hamnarna i Göteborg och Brofjorden kan hållas öppna är avgörande för det svenska samhället i fred, i alla nivåer av kris och i krig. Omkring 40 miljoner ton varor omsätts årligen bara av Göteborgs hamnar, vilket är omkring en tredjedel av vår utri- keshandel. 90 % av Sveriges olja och olje- produkter går sjövä- gen över Brofjorden och Göteborg. Hamnarna har på flera sätt också unika förmågor som gör att det vid ett trafikstopp inte är möjligt att leda om trafiken. Kvantiteterna är för stora och vissa större fartyg eller lasttyper kan bara lossas eller lastas i just dessa hamnar.

Försvarsminister Hultqvist angav som skäl för att återuppbygga nya arméregementen i Falun och Sollefteå att de behövs för att skydda de så vik- tiga landförbindelserna över till Norge. Det är svårt att se hur en årlig grund-

utbildning av 200 värnpliktiga per regemente ska kunna lösa den uppgif- ten. Ett förstärkt hemvärn med modern utrustning och bättre ekonomiska vill- kor för hemvärnsmännen är mycket effektivare till en betydligt lägre kost- nad. De har dessutom den överlägset bästa lokalkännenheten.

Samtidigt lämnar Försvarsminis-

tern den stora framdörren till Sverige öppen och oläst. Visserligen förstärks försvaret i Göteborg med en amfibiebataljon och en regements- ledning utöver

dagens marina hemvärn. Det räcker för att försvara hamnområden och viktig skärgårdsterräng. Viss undervattens- bevakning kan också utföras.

För att få ett allsidigt skydd krävs dock en kvalificerad fartygsflottilj som klarar eskortering, luftförsvar och min- röjning. Enligt ÖB kan ett sådant för- band med dagens ekonomi tillföras tidi- gast efter 2035. Genom omprioritering inom försvaret och en ökad försvars- budget till 2.0 % av BNP bör detta ske så snart det av skeppsbyggnadstek-

niska skäl är möjligt.

För att minska sårbarheten tills kvalificerade minröjningsresurser till- förs har Föreningen för Göteborgs För- svar med hjälp av marina experter tagit fram ett förslag på hur man på ett effektivt och ekonomiskt sätt kan stänga dörren och öka säkerheten. För- slaget innebär att man depåför lägger ett minröjningsfartyg på Karingberget och deltidsbemannar det med "weekend besättningar", som består av f.d. stam- officerare, reservofficerare och tidigare utbildade värnpliktiga. En beräknad kostnad för 20 helger om året är ca 3 miljoner kronor vilket räcker för att frekvent bottenkartera angöringsle- derna till Göteborgs och Brofjordens hamnar. På sikt kan bemannade fartyg ersättas med obemannade farkoster som kan vara i kontinuerlig drift. Redan idag finns självgående autonoma sonarsystem för bottenkartering och minsökning hos SAAB. Prov med sådana system bör också igångsättas i Göteborgsområdet.

NILS-OVE JANSSON

SISTE MARINKOMMANDOCHEFEN

PÅ VÄSTRUSTEN

Minijaktsfartyg

Räddningstjänstens förmåga och kapacitet samt samverkan med Försvarmakten och Polismyndigheten

Räddningstjänsten är en kommunal angelägenhet och grundas på Lagen om Skydd mot Olyckor (LSO). I landet finns det 165 räddningstjänstorganisationer från den allra minsta med ett 10-tal anställda till landets största som är Stockholms räddningstjänst och Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) med vardera cirka 900 anställda. Räddningstjänsten kan bedrivas inom en kommun eller, som blir allt mer vanligt: att räddningstjänst bedrivs i kommunalförbund.

MED DETTA SOM BAKGRUND förstår ju var och en att förutsättningarna är tämligen olika beroende var i Sverige man vistas. I Västra Götaland finns det 19 räddningstjänster som i vardagen är självständiga organisationer med har en god operativ samverkan vid större händelser. Nu till "min" egen verksamhet som är RSG som dessutom är en egen myndighet. Räddningstjänsten Storgöteborg bedriver räddningstjänstverksamhet i sex kommuner, Kungsbacka, Mölndal, Härryda, Lerum, Partille och Göteborg. RSG bedriver dessutom operativ ledning inom hela Göteborgsregionen samt är drivande i en pågående utveckling som även inkluderar Halland, Södra Älvsborg samt delar av Bohuskusten. Denna operativa ledningsutveckling är en följd av de omfattande skogsbränderna åren 2014 och 2018 där det tydligt framkom brister i samordning och ledningsförmåga.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN STORGÖTEBORG har en hög förmåga och kapacitet att hantera "vardagliga" händelser såsom trafikolyckor samt bostads- och industribränder. Vi har dessutom specialkompetenser för att hantera ras och skredhändelser (vi verkade i Norge, utanför Oslo senast), höga höjder såsom exempelvis vindkraftverk, kemolyckor, fartygsbränder genom helikopterinsatser tillsammans med Kustbevakning och Sjöfartsverket, avancerad indikering för att kunna analysera pulver, vätska och gas (inte helt ovanligt att myndigheter finner oönskade pulver och vätskor i postförsändelser) och ett antal

andra specialförmågor. Dessa specialförmågor som RSG har är nationella och bygger på avtal med bl a MSB.

Ni som tar del denna artikel är givetvis införstådda med att allt inte kan beskrivas och utvecklas då det råder sekretess.

Jag vill också med enfaset framhålla räddningstjänstens proaktiva verksamhet – "den bästa olyckan är den som inte inträffar"! RSG bedriver ett omfattande olycksförebyggande verksamhet som bygger på information, rådgivning, myndighetsutövning genom tillsyn och tillståndsverksamhet. Den brandförebyggande tillsynsverksamheten riktar sig första hand mot hyreshus, hotell, vårdinrättningar och industrier. RSG är också tillståndsmyndighet för brandfarliga- och explosiva varor. Vi bedriver också ett socialt brandförebyggande arbete tillsammans med kommun, polis, ambulans m.fl. i socialt utsatta områden.

Räddningstjänsten har alltid haft goda relationer med de övriga "blåsljusorganisationerna" polis och ambulans vilket också är naturligt då dessa tre organisationer dagligdags agerar tillsammans vid olyckor, bränder och social oro. Det finns också en tradition av goda förbindelser med Försvarmakten som kommer till uttryck vid naturkatastrofer såsom höga vattenflöden, snöoväder samt stormar. Försvarmakten har i princip alltid välvilligt bistått med såväl manskap, materiel och transportkapacitet. En förutsättning

för att samverkan ska fungera vid samhällskris, terrorangrepp och höjd beredskap är att samverkan fungerar i den "grå vardagen"! År 2016 tog jag tillsammans med min motsvarighet i Stockholm (f.d. chef Svea Livgarde) initiativ gentemot Justitiedepartementet om behovet av en gemensam utbildning inom begreppet "pågående dödligt våld" för räddningstjänst, polis och ambulans. Nu, fem år senare, kan jag tyvärr konstatera att utfallet har blivit medokert, dock har vi lyckats väldigt väl inom Västra Götaland och Halland att få till bra gemensamma operativa ledningsutbildningar för de tre "blåsljusorganisationerna". I vanlig ordning är det svårt att vidmakthålla och utveckla gemensamma utbildningar då det finns brister i statlig styrning och ingen tar ett övergripande ansvar.

STATSMAKTENS försvarsutredningar under senare år (Motståndskraft och Värnkraft) utpekar inte oväntat Göteborg och dess omfattande infrastruktur med särskilt fokus på hamnen. Detta är givetvis också av intresse för räddningstjänsten. Jag vill dock framhålla att Göteborgs Hamn är mycket välbekant för räddningstjänsten då det inte är ovanligt med incidenter och olyckor inom hamnområdet. Ett tilltänkt scenario kan vara att en omfattande explosion inträffar vid energihamnen, räddningstjänst, polis och ambulans larmas till platsen. Efter omfattande räddningsinsatser med stora materiella

Samverkan

Motståndskraft och värnkraft i Göteborg

Under 2020 presenterade Försvarsberedningen ett arbete benämnt Motståndskraft. Där pekades bl. a ut behovet av att Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp, inklusive krigshandlingar på svenskt territorium. Enligt utredningens mening behövs en ökad förmåga och planering, för att kunna hantera den breddade hotbilden från främmande makt.

Andra stater agerar i en gråzon mellan fred och väpnad konflikt och denna typ av säkerhetshotande verksamhet måste kunna hanteras av samhällets fredstids beredskap. En utgångspunkt för att skapa en struktur för ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar, har därmed även varit att beakta de krav som kan föräntas av en breddad hotbild. Man tillsatte därför en utredning under Barbro Holmbergs ledning. Den har nu presenterat sina slutsatser under namnet Värnkraft. Där föreslås bl. a att landet delas in i större geografiska områden för civil ledning och samordning -civilområden. Dessa ska ledas av en civilområdesansvarig länsstyrelse med en chef benämnd civilområdeschef. Civilområdena ska följa samma gränser som de nuvarande samverkansregionerna (tidigare sjukvårdsregionerna).

För att skapa ökade förutsättningar för regional samordning mellan det civila och det militära försvaret föreslås också att Försvarsmakten anpassar sin regionala organisation, så att militärregionerna sammanfaller med civilområdena, och att två nya militärregioner och regionstaber därmed inrättas.

Vidare föreslår utredningen nya uppgifter för Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) samt förtydliganden av MBS:s roll och för-

delningen av ansvar och uppgifter inom civilt försvar och krisberedskap.

Tio sektorsansvariga myndigheter ska se till att det byggs upp en kapacitet inom sektorn, för att operativt kunna hantera såväl krissituationer som höjd beredskap. Dessa myndigheten ansvarar för att samverka mellan sektorn och t.ex. Försvarsmakten, MSB, andra sektorsansvariga myndigheter, civilområdescheferna och näringslivet. Den sektorsansvariga myndigheten får således en inriktande och ledande roll inom beredskapssektorn, och föreslås under höjd beredskap få föreskriftsrätt i förhållande till andra myndigheter inom sektorn, vad gäller prioriteringar och omfördelning av resurser. Två av dessa beredskapssektorer är t.ex.

- Ordning och säkerhet (Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Kriminalvården) med Polismyndigheten som sektorsansvarig myndighet

- Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheten, Kustbevakningen, Sjöfartsverket, SMHI, strålsäkerhetsmyndigheten, Länsstyrelsen) med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som sektorsansvarig myndighet.

Innebörd för västra Sverige och Göteborg

- * Göteborg har - liksom Stockholm - särskilt pekats ut i Värnkraft med avsikt att höja beredskapen och ledningsförmågan. Det finns idag en bred förståelse för betydelsen av Göteborgs hamn.

- * Landshövdingen i Västra Götaland föreslås bli civilområdeschef för Västra Götaland och Halland.

Därutöver bör anser författarna:

”

Där föreslås bl. a att landet delas in i större geografiska områden för civil ledning och samordning -civilområden.

- * En militärregionsstab med chef med ansvar för mark - och sjöoperativ verksamhet organiseras i Göteborg för att skapa närhet till civilområdet och de vitala skyddsföremålen i Göteborgs hamn

- * Den civila ledningsorganisationen i Göteborg förstärkas med ett samordningskansli under den krisnämnd som nämns i utredningen.

- * Myndigheterna i Göteborg samverka och gärna samgruppera, för att i så hög utsträckning som lagen tillåter skapa en gemensam lägesbild att agera utifrån. Observera att i Rotterdam finns en sådan samgruppering och gemensam lägesbild sedan ca 10 år! Även i Norge

finns en liknande organisation tex i Stavanger.

- * Övningar i samverka mellan militär och civila myndigheter komma i gång och genomförs såväl regelbundet som överraskande.

- * En utredning snarast initieras för att ta fram beslutsunderlag i dessa viktiga frågor. Exempel på förmåga som idag är otillräcklig är att möta incidenter i hamnen, som föräntas av fientligt angrepp i avsikt att skada denna, och alltså utgör en påfrestning som är avsevärt svårare, än att det endast är en olycka.

Blåljusmyndigheterna bör därför samöva i situationer där det förekommer automatvapen, och där bör även militära myndigheters roll och möjligheter till förstärkning klaras ut.

**CECILIA MAGNUSSON ORDFÖRANDE
I GÖTEBORGS HAMN**

**ANDERS HYLLANDER ORDFÖRANDE
FÖRBUNDSSTYRELSE RSG (RÄDDNINGSTJÄNSTEN STORGÖTEBORG)
SVANTE BERGH F.D. GENERALMAJOR**

skador till följd konstateras det långt senare att det var ett brottsligt angrepp. Det som jag vill belysa med detta exempel är vi möjligtvis fortfarande har en naiv inställning och utgår ifrån att det är olycka och inte ett fientligt angrepp med uppsåt att skada och testa vår beredskap. Även om lagstiftningen under senare år reformerats med avseende på ökad samordning och resursutnyttjande mellan Försvars-

makten och civila myndigheter så finns det utrymme till förbättringar.

ÄVSLUTNINGSVIS vill jag framhålla Försvarsmaktens övningar tillsammans med civila myndigheter och kommuner, för att pröva och utveckla totalförsvaret. Jag har vid ett antal tillfällen tillsammans med chefer inom Försvarsmakten och Polismyndigheten följt realistiska övningar inom CBRNE-om-

rådet med synnerligen goda resultat. Min bestämda uppfattning är att det finns en vilja och ambition att utveckla samverka mellan Försvarsmakten, Polismyndigheten och Räddningstjänsten i vardagen för att vara som bäst vid samhällskris- och ofred!

**LARS KLEVENSPARR
FÖRBUNDSREKTÖR
(F.D. POLISMÄSTARE I GÖTEBORG)**

Vad innebär det egentligen ATT GÖRA VÄRNPLIKTEN?

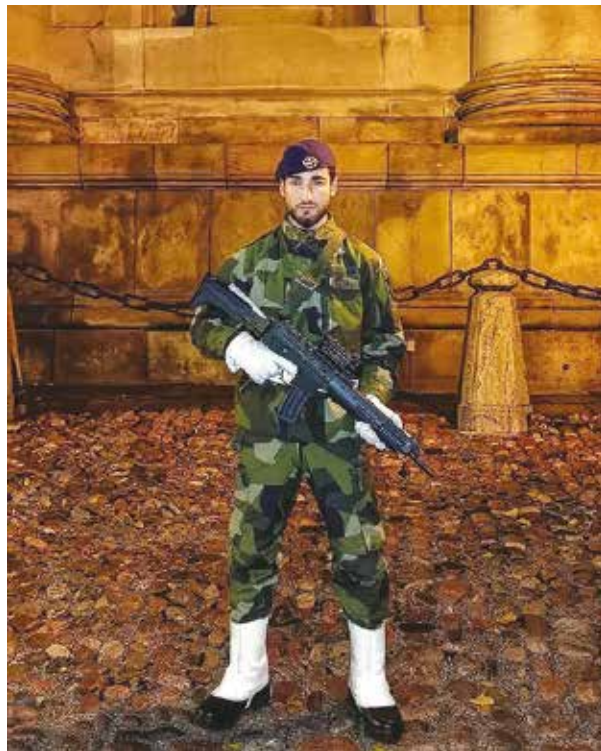
Under min uppväxt har jag flertalet gånger sett filmer såsom Full Metal Jacket, Black Hawk Down, Inglourious Basterds eller dokumentärer om hur det är att vara en del av USA:s marinkår. Med dessa filmer och dokumentärer tillkommer också en förväntning om vad det innebär att tjänstgöra i det militära. Sittandes på tåget mot inryckningsdagen var mina förväntningar många. Förväntningar om att jag skulle bli utskäld och nedtryckt på en daglig basis, förväntningar om att varje dag träna närkamp och fysisk styrka, förväntningar om att det skulle finnas en stor patriarkalisk vi och de känsla.

FÖRVÄNTNINGARNA STÄMDE DELVIS. Att vi skulle bli utskälda och förnedrade som man sett på diverse filmer stämde inte alls. Att vi varje dag skulle hålla på med fysisk aktivitet med närkamp i fokus stämde inte heller. I stället har det varit en tämligen öppen dialog där en ömsesidig respekt sinsemellan rekryt och befäl finns. Det är ett stort fokus på att utbilda självtänkande soldater som vågar fråga varför och hur, utan att få kritik för det. Det är något som jag insett är mycket värdefullt. Frågar jag bekanta som gör eller har ganska nyligen gjort motsvarade värnplikt i USA, Schweiz eller Iran så finns det inte på kartan att en rekryt kan (även på ett respektfullt sätt) komma med motförslag till ett befäl om hur en sak kan hanteras. Det kan vi. Det är något som man som rekryt bör uppskatta men också förvalta på ett bra sätt. Försvarsmakten må vara en militär organisation, men i min erfarenhet ligger denna organisation före många andra motsvarade militära organisationer vad gäller hur man ser på individen, oavsett om du är rekryt eller befäl.

NÄR JAG, VID SLUTET av sommaren 2020, tog en paus från mina studier på universitetet för att tjänstgöra i Försvarsmakten tänkte jag att det var en möjlighet att dels få ovärderlig erfarenhet som få i min ålder har och dels att

ge tillbaka till det land som gett mig oändligt med möjligheter. Detta samtidigt som jag får en möjlighet att dra mitt strå till stacken och skydda vår demokrati och integritet om det värsta skulle hända. Det är faktiskt en fin samhörighetskänsla, att veta att man tillhör något som är större än sig själv. I min värld är gemenskapen det absolut viktigaste lärdomen som jag fått under min tid hittills, att laget inte är starkare än sin svagaste länk och jag tycker att Försvarsmakten har varit väldigt duktiga på att visa det. Att gå från studentlivet på universitetet (och allt vad det innebär) till plutonen var inte en helt lätt omställning. Här i Försvarsmakten är rutiner och ordning A och O, medan en student som jag själv hade ett mycket flexibelt och varierade liv där jag själv kunde planera efter mitt eget schema. Det kan man inte riktigt här.

VAD GÄLLER DAGENS Försvarsmakt, så är det något helt annat i min mening än den man ofta hör från gemene man. Fokus är på gruppen och dess psykiska välmående där man försöker inkludera alla, oavsett kön, etnisk bakgrund, eller tro. Jag ser tydligt detta mönster, att Försvarsmakten verkligen försöker dra fördel av att individer är olika. Jag själv har utländskt påbrå från mellanöstern, vilket därmed gör mig lite annorlunda än många andra här i Försvarsmakten. På ett positivt ändå. Man får perspektiv på saker som alla inte kan förstå när man har rötter och en insyn i krigshärjade områden. Perspektiv på så sätt som vad militären egentligen innebär och varför det kan behövas i ett sådant "skyddat" land som Sverige. Att gå från 18 år och spela Minecraft varje dag till att bli krigsplacerad är för många ett stort steg. Där fattas det något, nämligen vetskapen om informa-

Daniel Keyvanpour

tion och upplysning om militärens syfte till alla ungdomar.

I OVANSTÅENDE STYCKE börjar jag tangera ett ämne som jag verkligen brinner för. Nämligen vad Försvarsmakten står för och varför den finns. Givetvis vet alla vad en militär gör, eller? Förutom floskler såsom att springa runt i skogen och skjuta så finns det så mycket mer som allmänheten inte har en aning om, som jag själv inte hade en aning om innan jag ryckte in. Varför måste en massa ungdomar göra värnplikten? Varför lägger staten allt mer pengar på Försvarsmakten? Dessa är frågor som i min värld allt som oftast inte nämns till dagens värnpliktiga och det leder till att många ungdomar inte förstår vad det innebär att representera Försvarsmakten, detta som vi samtidigt blir krigsplacerade. Med andra ord, det är bra med en ökade resurser på vår svenska Försvarsmakt, det är positivt att Försvarsmakten som organisation fokuserar på mångfald och pedagogiskt lärande. Men syftet till varför allt detta görs behöver bli tydligare, framför allt till morgondagens värnpliktiga!

DANIEL KEYVANPOUR

Cyberhot mot norra Europas viktigaste transportnod: GÖTEBORGS HAMN

Hur ser dagens hot ut mot Göteborgs hamn, och hur kan dessa hanteras? Den nya dimensionen av cyberrelaterade hot mot kritisk infrastruktur förtjänar särskild uppmärksamhet.

En av de största bränsleledningsoperatörerna i USA, Colonial Pipeline, stängde efter en cyberattacker ner hela sitt nätverk den 7 maj, 2021. Företaget transporterar 2,5 miljoner fat bensin och andra bränslen per dag genom 8850 km rörledningar som förbinder raffinaderierna vid mexikanska gulfen med östra och södra USA. Några av världens största flygplatser får också drivmedel från dessa rörledningar. Bild: Rörledningar

Det var den professionellt cyberkriminella gruppen, Darkside som låg bakom attacken. De är kända för att utnyttja Ransomware, en skadlig kod för att i utpressningssyfte låsa system genom krypterad data och kräva lösen för att ge tillbaka åtkomst.

Skulle något liknande kunna drabba Sverige? Kan det drabba Göteborg? Kan det drabba Göteborgs hamn? Svaret är, självklart! Ett scenario som tveklöst skulle få stor påverkan, är att exemplifiera med en motsvarande cyberattacker fast mot elnätet i Göteborg. Utan någon fysisk insats kommer all elberoende verksamhet i Göteborg med omnejd riskera att stanna, förutom de få som har reservkraft. Hur många dygn klarar Göteborg, dess invånare, företag, sjukvård och hamn att vara utan el, VA, värme eller kyla? Hur

Johan Lindberg

påverkas övriga riket?

Det finns inget system som är kopplat till internet som inte kan hackas. Det handlar bara om angriparens resurser och tid. Kan vi skydda oss?

Göteborgs hamn och den digitala utvecklingen

Med 400 år av globala transporter accelererar utvecklingen i Göteborgs hamn. Framtidsplanerna är stora för norra Europas största hamn, målet är att bli världens mest konkurrenskraftiga hamn, vilket också kräver en ökad digitalisering.

30 procent av Sveriges utrikeshandel passerade Göteborgs hamn 2020, vilket motsvarade ett värde av drygt 600 miljarder kronor. Till detta ska läggas värdet och betydelsen av övrigt gods som omlastas i hamnen för vidare intereuropisk och utomeuropisk frakt. 70 procent av Skandinavien industri och befolkning finns inom en radie av 50 mil. Den kritiska infrastrukturen inom detta geografiska område blir därmed fullständigt avgörande för minst tre länders

välstånd och säkerhet, där Göteborg och dess hamn utgör det i särklass största transportnavet i gods räknat.

Från ett militärstrategiskt perspektiv och med Världensavtalet med NATO i beaktande utgör hamnen, under gräzon och höjd beredskap, den största och naturligaste växelpunkten mellan sjö- och landtransport i Norden. Om Sverige hamnar i en säkerhetspolitisk krissituation ska betydande militärstrategiska transporter kunna genomföras samtidigt som Sveriges import och export måste fortgå och inte riskerar att strypas.

Delar av kritiska infrastruktur som transportsystemen och Göteborgs hamn är uppbyggt kring, till exempel elförsörjning, telekommunikation och terminalpunkter utgör övergripande "system av system" med ömsesidiga beroendeförhållande för att uppnå funktion. Tänkvärt är att ägandet av denna infrastruktur till stor del är privat med betydande internationella inslag. I nuläget är det upp till varje aktör att bestämma nivå av informationssäkerhet och i avsaknad av gemensamma nationella riktlinjer försvagas säkerheten betydligt. Med beaktande av att det idag globalt är över 30 miljarder internetuppkopplingar och att den digitala eran är i sin begynnelse, kommer framtiden beskriva en exponentiell utveckling av möjliga digitala mål att attackera. Varför inte i hamnens alltmer automatiserade transportmiljö? Risken är stor för en betydligt ökad sårbarhet för hamnen, Göteborg och Sverige.

Liknande Ransomware-attacker som Colonial Pipeline blev utsatt för, skedde mot det norska företaget Volue som utvecklar styr- och reglerteknik för industrin, även denna i maj 2021. Företaget, som levererar styr- och reglerteknik till bland annat svenska företag inom energisektorn, attackerades av den ryska hackergruppen Ryuk. Efter den händelsen har Energimyndigheten varnat svenska energibolag om risken för liknande attacker och givit ut rekommendationer.

Hotbilden

Hotbilden förändras i takt med digitaliseringen, axiomet är att angriparen alltid ligger steget före. I ett säkerhetspolitiskt och militärt scenario där Sverige

Instruktör visar vägval för fortsatt färd Foto Carl Kjellberg.

riskerar att bli angripen kan man anta att angriparen vill göra en militärstrategisk nettovinst genom att i så liten utsträckning som möjligt förstöra infrastrukturen, men däremot ta kontrollen över den.

De statliga aktörerna utgör de mest kvalificerade hoten. Med stora personella och tekniska resurser kan de arbeta målinriktat i militärt operationella former. En operation kan ta upp till flera år att genomföra. Ett vanligt modus operandi är att den statliga aktören utnyttjar ombud i form av hackergrupper inom den organiserade brottsligheten i syfte att kunna förneka eventuella anklagelser men också dölja sina avsikter. Tidigare nämnda Dark-side kan vara ett exempel.

Kriminella aktörer jobbar likartat de statliga och har heller ingen anledning till att förstöra utan vill tjäna pengar genom att utnyttja IT-systemen för att stjäla information, utpressa och syssla med inkomstbringande aktiviteter.

Däremot skulle en digital attack som utmynnar i död och ödeläggelse, en digital 9/11, vara ett kraftfullt alternativ för terrorister. Det kan vara en tidsfråga innan den fullskaliga digitala terroristattacken är ett faktum.

Vad kan vi göra i Sverige?

Några generella förslag:

- På samhällsnivå måste man börja uppifrån och koordinera ansvarsfrågorna. Ingen enskild minister är idag ansvarig för informations- och cybersäkerheten utan ansvaret är

uppdelat på fyra departement och minst åtta myndigheter. Ett cybersäkerhetscentrum är under uppbyggnad, där fyra centrala myndigheter ingår, men takten är långsam och ingen formell organisation finns förmodligen före 2023. En cybersäkerhetskoordinator i Statsrådsberedningen med ett tvärsektoriellt mandat behövs, vilket inte minst Transportstyrelseskandalen 2016 visade.

- Samverkan och informationsdelning mellan privata och offentliga aktörer

är av yttersta vikt. Hur får staten kännedom om vilka attacker företag är utsatta för när samverkan saknas? Likaså hur ska företagen på ett strukturerat sätt få del av de hot som t ex FRA ser innan de har inträffat? Frågor som dessa är en uttalad uppgift för det nya cybersäkerhetscentrumet.

- Företag och offentlig verksamhet måste kontinuerligt följa utvecklingen och försöka prediktera framtiden för att i tid kunna anpassa säkerhetsnivåerna.
- Skapa helhetssyn och utöva kontroll över teknik, regelverk och ansvarsförhållanden genom att införa ledningssystem för informationssäkerhet, exempelvis ISO 27000.
- Genomföra kontinuerlig nätövervakning för att tidigt upptäcka intrång.
- Säkerställa tillgång till expertstöd för att kunna hantera intrång. Ytterst få organisationer har alla de kompetenser som kan behövas i en krissituation.
- Utveckla och säkerställa reservmetoder – de kommer behövas!
- Slutligen som alltid utbilda, träna och öva och göra detta igen och igen och igen och....

JOHAN LINDBERG
SENIOR RÅDGIVARE INOM SAMHÄLLS-
SÄKERHET OCH CIVILT FÖRSVAR
ÖVLT (FA)/AMF

Stämningsbild över Göteborgshamn. Foto Carl Kjellberg.

Älvsborg, fredagen den 14 maj, 2021

Det är på dagen två år sedan, försvarsberedningen överlämnade rapporten Värnkraft till regeringen; en rapport som lade grunden för det försvarsbeslut (FB20) som sedermera fattades i Sveriges riksdag, den 15 december 2020.

I FB20 tecknar regeringen en problematisk bild av det säkerhetspolitiska läget. Bl.a. skildras ett Ryssland, vars militära kapacitet ökat, samtidigt som tröskeln för dess nyttjandet av militärt våld tycks minskat. Vidare beskrivs ett Europa som stundtals förefaller splittat och där Storbritanniens utträde ur EU, kanske utgör det tydligaste exemplet på svårigheterna att enas i en gemensam strävan efter säkerhet. Regeringen gör bedömningen att en eventuell konflikt i närområdet, oundvikligen skulle påverka Sverige. De menar att landet vid en sådan utveckling, skulle kunna dras in i en väpnad konflikt, syftande till att hindra Sverige, från att direkt eller indirekt, bistå en annan part i konflikten.

Den säkerhetspolitiska utvecklingen, kastar långa skuggor över svensk beredskap – och det är mot denna bakgrund, förstärkningarna av det svenska totalförsvaret och den militära expansionen i Göteborg ska förstås.

I mitt uppdrag ingår uppgiften att senast 2025 etablera 5.amfibiebataljon. Att sätta upp ett nytt förband kan kanske uppfattas som enkelt, men sanningen är en annan. Listan med utmaningar kan göras oändligt lång, där tillgången till materiel, personal, förråd, kaserner och kontor, utgör exempel på frågor som var för sig kräver omfattande insatser. Inget av ovanstående hade fallit på plats om det inte vore för en fantastisk laginsats av alla som dedikerat kämpat förtrutet. Utöver den egna personalen i Göteborg, har stödet från Amfibiökarens krigsförband (2.amfbat, 17.bevbkomp och 132.säckkomp) och utbildningsbataljon, i likhet med FömedC och Amf 1 stab varit av stor betydelse.

När jag för ett år sedan tillträdde som chef för 5.amfibiebataljon, bestod förbandet av tioalet officerare och knappa tjugotalet soldater som till huvuddel överförts från 17.Bevaknings-

Andreas Holmberg, född 1975 i Sundsvall. Sedan 1/7-2020 chef över 5.amfibiebataljon

båtskompaniet. Sedan dess har allting gått väldigt fort och idag uppgår styrkan till ca 30 officerare och 100 anställda soldater. Om ett år från nu, d.v.s. sommaren 2022, räknar jag med att ha en stående personalstyrka på drygt 200 soldater och officerare. Till detta kan läggas ytterligare ca 300–400 krigsplacerade individer.

Hur ska då bygget se ut när det är klart?

I den första etappen (2020–2025) etableras 5.amfibiebataljon.

Denna är i förhållande till dagens version av

2.amfibiebataljon, betydligt mindre (ca 800 pers) och har ett sjöoperativt fokus. Planen är också att 2.amfibiebataljon i perioden 2024–2025 intar samma organisation (IO22) som 5.amfbat.

Bild:Amfbat IO22

I den andra etappen (2025–2030) införs flertalet nya materielsystem, som sammantaget syftar till att kunna möta en motståndare som genomför amfibieoperationer med s.k. over the horizon tactics (OTH). Den bärande

idén med OTH är att undgå bekämpning från kuststatens artilleri, robotar och minor. För detta ändamål, placeras angripens fartyg på ett avstånd utanför porté från kuststatens bekämpningssystem, samtidigt som attack- och transporthelikoptrar i högre grad nyttjas för att landsätta personal.

För att hänga med i den pågående utvecklingen, ombeväpnas amfibiebataljonerna i perioden 2025–2030. Listan över uppgraderingar är lång, men till paradigmskiftet hör anskaffningen av buret Lv-robotsystem i kombination med långräckviddiga sjömålsbekämpningssystem. För att möjliggöra denna bekämpning begåvas också förbandet med en helt ny sensorpark som tillsammans med verkanssystemen möjliggör bekämpning av luftmål, likväl som sjömål bortom horisonten.

För er som inte följer förbandet på nära håll har jag ett avslutande budskap: 5.amfibiebataljon finns här och nu! Vi är redo att ta oss an de utmaningar som tilldelas oss – med full kraft och med allt vi har!

ÖVLT ANDREAS HOLMBERG
CHEF 5.AMFIBIEBATALJON

”**Listan med utmaningar kan göras oändligt lång.**”

Älvsborgs Amfibieregemente

Äntligen! 2021-10-01 återetableras Älvsborgs Amfibieregemente (Amf4). På dagen 79 år efter upprättandet av Älvsborgs kustartilleriregemente och 16 år sedan förbandsnedläggningen 2005.

Ett försämrat omvärldsläge och behovet av fler förband för utbildning av soldater och sjömän ledde 2019 fram till försvarsberedningens slutrapport "Värnkraft" med en inriktning av säkerhetspolitiken och utformningen av utvecklingen av det militära försvaret 2021–2025.

Rapporten beskriver behovet av en förbandstillväxt för armén, flygvapnet och marinen. På några av de platser där förband ska återetableras har FM idag lite verksamhet och på övriga platser genomförs omfattande verksamhet. Göteborgs garnison är ett sådant exem-

pel med Försvarsmedicincentrum (FömedC) som garnisonsansvarigt förband med tillhörande operativa sjukvårdsförband, 17. Bevakningsbåtskompaniet och 132. säkerhetskompani sjö ur Amfibieregementet (Amf1), samt representation ur andra organisationsenheter (Fortverket, FMTIS och FMTS) likt andra garnisoner.

Garnisonen huserar redan idag drygt ettusen anställda och trehundra värnpliktiga. Numerären ska öka och 2030 omfatta drygt 1900 anställda och värnpliktiga.

Vid etableringen kommer Amf4 ha krigsförbandsansvar för Depån/Militärbasen, den återupprättade 5. Amfibiebataljonen och från Amf1 överförs krigsförbandsansvaret för 17. Bevbåtskomp samt 132. Säkkomp sjö.

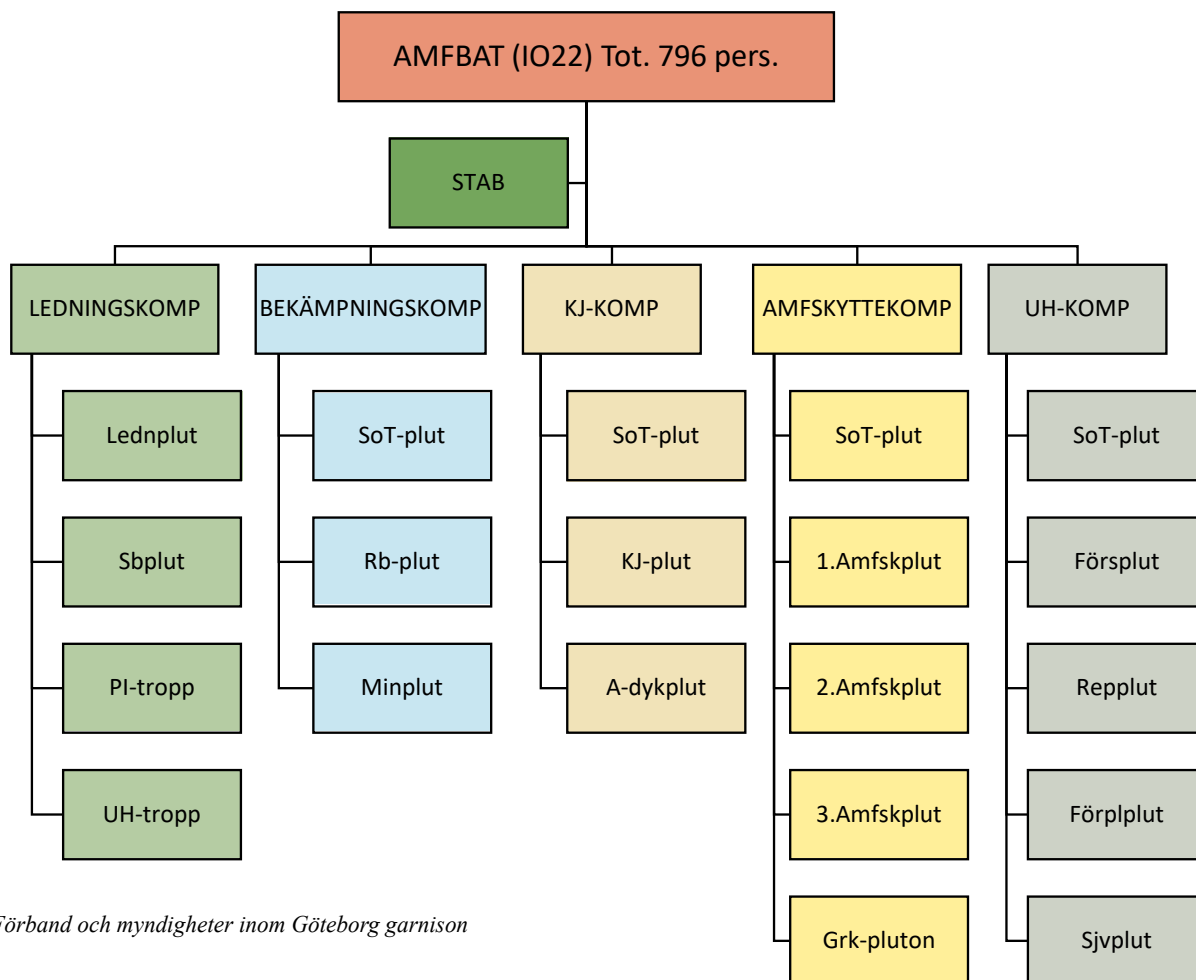
Förutom övertagande av ett antal krigsförband så övertar Amf4 också kommandantskap och garnisonsansvaret för Göteborgs garnison där även Skredsviksbasen, ett antal övnings- och skjutfält i skärgården och runt Göteborg ingår.

Regementet indelas i en regements-

ledning med stab (som är tillika garnisonstab), krigsförbanden samt en garnisonsenhet (GarnE) och en Logistikenhet (LogE). Det tillkommer också ett Lokalplaneringskontor (LplE V) för utveckling-, drift- och underhållsplanering av infrastruktur samt regional samverkan mellan Försvarsmakten och FortV. LplE V ansvarar för den funktionen för hela västra Sverige och funktionsleds av Högkvarteret. GarnE, LogE och LplE V tillhör idag FömedC och överförs 1/10.

För en effektiv värnpliktsproduktion av både amfibiesoldater och sjukvårdssoldater organiseras en garnisonsgemensam utbildningsbataljon som till huvuddel bemannas genom kommandering av befäl från garnisonens krigsförband.

Ambitionen i arbetet har varit och kommer fortsatt vara att den nya regementsstaben skall kunna ta det produktionsmässiga ansvaret för hela garnisonen. Förhoppningsvis kan utvecklingen av och förslaget till staborganisation inom Göteborgs garnison ligga till grund för ökad garnissonsam-

Förband och myndigheter inom Göteborg garnison

återuppstår

ordning på flera platser där idag Försvarens internas regelverk tvingar oss till dubblering av funktioner och befattningar inom en och samma fysiska garnison. Exempelen är många men kravet på funktioner som HR-, ekonomiplanering och uppföljning, signalskyddschef, verksamhets säkerhet m.m. borde gå att samordna och effektuera bättre än vad dagens regelverk ger vid handen. Denna ambition ligger till grund för förslaget till organisation av garnisonstaben. Stöd till andra OrgE inom garnisonen, men främst FömedC, utgår från garnisonstaben genom en så kallad verksamhetsöverenskommelse.

Även om Amf4 först återuppstår 2021-10-01, och den nya fanan stolt kommer att föras av förbandet tillsammans med det nya förbandstecknet baserat på samma heraldik som KA4/Amf4 en gång hade, övertar etableringsorganisationen EO Amf4 produktionsledningen av Amf1 enheter i Göteborg redan 2021-07-01, bland annat i syfte att kunna passera "stormavståndet" 1/10 "flygande".

FömedC kommer fortsatt verka inom garnisonen som en "förläggingsunderställd" egen organisationsenhet med stab, Försvarens stridsskola för försvarsmedicin (FSS), funktionsenhet och sjukvårdsbataljon med krigsförband.

Ingående i garnisonen är också Skredsvik där Bohus-Dalgruppen (med en hemvärnsbataljon) och 44. Rjodykardivisionen är grupperade.

Utöver dessa förband finns vid garnisonen även Elfsborgsgruppen ur Militärregion Väst med sammanlagt fyra hemvärnsbataljoner. Samgrupperat inne på området återfinns även en av tre marina sjöbevakningscentraler, Kustbevakningens nationella ledningscentral och den mellan Luftfartsverket och Kustbevakningen samordnade sjö- och flygräddningscentralen JRCC. Även delar av Havs och Vattenmyndigheten återfinns inne på garnisonsområdet.

En garnison som tillväxer med förband, personal och materiel blir en utmaning då "staketet står där det står" på Kärningberget. Detta innebär att den befintliga infrastrukturen i form av kontor, kaserner, förråd och utbildningsanordningar måste utnyttjas på optimalt och rationellt sätt. Viss omlokalisering både inom och ut från garnisonsområdet kommer ske i närtid i syfte att säkerställa bra förutsätt-

Gunnar Hafvenstein

ningar för de krigsförband som är beroende av marin infrastruktur. För de förband som kommer att finnas kvar innanför staketet kommer viss om- och nybyggnation att genomföras enligt den strategiska infrastrukturplanen.

I syfte att utöka närövningsområdet så pågår arbete för att kunna nyttja terrängen runt O II fort och öar i anslutning till Älvsborgsön (Nya Älvsborg). Utanför området sker ett återtagande av skjutbanor med upprustning av bland annat Bråts övningsfält i Borås och ett gällande miljötillstånd för skärgårdsskjutfältet med tillhörande rätt för Fortifikationsverket att inom ett år expropriera Kängsö, med tillhörande vattenområde.

Två regementen – en amfibiekår

Stockholm Amfibieregementet (Amf 1 kan inte längre benämnas Amfibieregementet utan behöver ges ett unikt namn och beslutat är Stockholms Amfibieregementet Amf 1) samt Älvsborgs Amfibieregementet bildar tillsammans en amfibiekår där regementena är tänkta att så långt som möjligt, av flera skäl, organiseras, regleras och benämnas likalydande. Det gäller både freds- och krigsförbanden. Det tydligaste skälet till detta är för att uppnå serieeffekt i alla dimensioner. De båda förbanden svarar båda för varsin amfibiebataljon som båda tillsammans står inför omfattande utveckling och där slutresultatet skall bli två tvillingbataljoner, likartat producerade, omsatta och materiellt

utrustade. Det är ett långsiktigt arbete som börjar med uppsättandet av 5.amfbat och omorganisationen av 2.amfbat. Amfbat 2025 kommer organisatoriskt mer likna Amfbat 95 än dagens organisation, fokuserar mer på sjömålsstriden än dagens bataljon och består av nästan 800 kvinnor och män fördelade på följande kompanienheter; ledningskompani, bekämpningskompani, kustjägar-

kompani, skyttekompani och underhållskompani. 5. Amfbat i sin helhet förutom kustjägarkompaniet kommer att produceras på plats i Göteborg.

Resurserna är inledningsvis begränsade vilket leder till

att produktionen av krigsförbanden måste ske i takt tillsammans mellan Amf 1 och Amf 4. Under lång tid kommer regementena dela viss befälskompetens, organisationsbestämmande materiel, båtar eller att man samlar förbandsutbildning och samövar mellan bataljonerna för att nå en volym som krävs för att skapa övningsstillfällen för befäl men också för att validera taktik och organisationsformer.

Avslutningsvis kan konstateras att mycket arbete är genomfört och pågår just nu men det återstår en hel del för att Amf4 ska kunna uppstå i höst. Ett arbete som enbart uppfattas som positivt av alla inblandade och innebär en tillväxt efter en lång period av förbandsnedläggningar och en krympande försvarsmakt.

ÖVLT GUNNAR HAFVENSTEIN
STABSCHEF EO AMF4
(FR 2021-10-01 STABSCHEF AMF4)

Avdelningsmästerskap på Bevakningsavdelningen

Våren är kommen och soldatprov nalkas på Bevakningsavdelningen på Göteborgs Garnison. Men i stället för att knyta ihop säcken efter genomfört soldatprov med en hederlig stridsskjutning, valde vi att ta upp det en nivå och sköt avdelningsmästerskap automatkarbin i syfte att utse avdelningens främste Ak skytt. Avdelningens skjutinstruktör, Överfurir Jonas Forslund, tog beslutet att det skulle ske genom dynamiskt skytte så kallat IPSC-skytte. Resultatet blev en stor succé, fyra olika banor med varierande avstånd samt prövande skjutställningar. Samtliga var så nöjda med tävlingen att vi kommer fortsätta med detta mästerskap nästa år, med förhoppning om att det kan bli ett Garnisonsmästerskap.

Det var jämt i topp tre och följande soldater kan nu titulera sig Bevakningsavdelningens främsta automatkarbinskyttar.

100% Johan Lindgren
99.24% Simon Andersson
98.88% Hordor Williamsson

TEXT OCH FOTO HUGO REMBRY *Avdelningsmästerskap1.*

Avdelningsmästerskap2.

Skolinformatörens arbete

Genom undersökningar upptäckte man att kunskapen om totalförsvaret och Försvarmakten generellt sätt var låg bland ungdomar.

Därför valde Försvarmakten, i och med återinförandet av den allmänna värnplikten 2018, att satsa på en ny befattning, skolinformator.

De trettiotal soldater som anställdes sommaren 2020 arbetar nu med att höja kunskapsnivån hos våra unga genom att besöka dem på deras hemmaplan, skolorna.

Skolinformatörernas arbete är brett och omfattar skolorna runt om i hela Sverige, från norr till söder. Vi, Elsa och Hampus, är skolinformatorer på Försvarsmedicincentrum i Göteborg och har jobbat här sedan sommaren 2020.

Målet och syftet med skolinformatörerna i Försvarmakten är att öka kunskapen om, men också väcka ett intresse för Försvarmakten och visa att vi finns som en framtida arbetsgivare. Detta gör vi genom att synas, föreläsa och inspirera ungdomar, vilket i det stora hela bidrar till en ökad till-

växt, tröskeleffekt och trovärdighet för Försvarmakten.

Även vi, likt resten av samhället, har under året fått anpassa oss till Covid-19, detta genom att i första hand föreläsa digitalt. I början av hösten, när smittspridningen inte var lika hög, var vi ute i skolor och föreläste fysiskt vilket vi fick väldigt bra feedback på. Det ledde i sin tur till att väldigt många elever fått upp ögonen för Försvarmakten. Nu under våren har fysiska skolbesök inte varit ett alternativ, vilket inneburit att vi har ställt om till digitala alternativ. Detta har medfört att vi kan föreläsa för fler personer på samma gång och på så sätt nå ut till fler individer under en kortare tid.

För oss personligen har detta även inneburit att vi inte behöver vara på plats på jobbet fysiskt utan även kunskapsjobba hemma med planering av skolföreläsningar.

Försvarmaktens skolinformatorer har under föreläsningarna hjälp av PowerPoints och videor från centralt håll vilket försäkrar oss om att vi informerar om samma saker samt att ingen felaktig information sprids. Vi kontaktar och skapar en relation med skolorna via mail eller telefon för att sedan boka in en lämplig tid för föreläsningen.

Bemötandet från elever och lärare är otroligt positivt vilket också innebär att många elever har intressanta frågor och tankar kring Försvarmakten som vi så gott det går, svarar på.

Nu ser vi ljusare tider framför oss, med massor av fysiska skolbesök och andra event där vi kan få möjligheten att träffa elever. Är du eller någon du känner intresserad av ett skolbesök? Gå in på forsvarsmakten.se/skola och boka en föreläsning.

Tills vi ses, håll ut och håll avstånd!

ELSA OCH HAMPUS

Garnisonsförsamlingen och dess kyrksilver

När Göteborg grundades 1621 fanns tre församlingar i staden: Svenska församlingen, Tyska församlingen samt Garnisonsförsamlingen för de militära förbanden och de anhöriga till befäl och soldater.

Garnisonsförsamlingen disponerade botten på Kronhuset för sina gudstjänster fram till dess att Kungl. Andra Göta artilleriregemente (A2) flyttade ut till kasernerna på Kviberg. Där fortsatte församlingen sin verksamhet

fram till dess att den upplöstes 1/5 1927.

Omkring 1700 anskaffade församlingen nattvardskärl, dessa medfördes i fält av Livregementet under det stora nordiska kriget 1709. Under det att Wismar belägrades räddades kyrksilveret undan fienden av regementspastorn Ödman och han lyckades föra dessa åter till Sverige. Regementspastor Ödman blev sedan kyrkoherde (pastor) i Tanums pastorat och församlingen erhöll garnisonsförsamlingens kyrksilver.

Garnisonsförsamlingen beslöt då att för sina egna medel inköpa nya natt-

vardskärl. Det är dessa som idag förvaras på Älvsborgsmässen. Ta gärna en extra titt nästa gång du är där.

"Så är vi fastän många en enda kropp, ty alla får vi del av ett samma bröd."

1 Korintherbrevet 10:17

JERKER SCHMIDT
GARNISONSPASTOR

Kyrksilver

Kommunionskärl

Kalk av förgyllt silver
Paten av förgyllt silver
Oblatask delvis förgyllt
Vinkanna av silver
Silversked

Tillverkningsår och mästare

1727 av Anders Hafverin, Göteborg
1716 och tillpassad till kalken 1730
1722 av Abraham Pedersson, Göteborg
1852 av Lars Larsson, Göteborg
1857 av William Lyon, Göteborg

När taptot tystnar för den ene, blåses reveljen för den andre

Ja då var det dags att blåsa taptot för den fast anställda delen av mitt militära liv som yrkesofficer, nu går jag in i rollen som pensionär och reservare på Fältjägargruppen (cirkeln är sluten). Det är nu med varm hand jag lämnar över min befattning som chef skjutfält i Göteborg till den nye chefen, Fj Peter Jonsson, efter några dagars överlämning!

Det har varit ett långt liv i gröna kläder, 47 år i år. Jag ryckte in som värnpliktig gruppchefselev på Fältjägarregementet juni 1974 i tron om att efter lumpen så skulle jag bli.....ja nåt?? Nu, blev det ju rask fortsättning på gruppchefsskola 2 efter fyra dagars muckfirande,. Sedan var det väl kört så att säga, jag blev fast! Jag har väl under dessa år utbildat totalt några tusen soldater och befäl, ett underbart jobb. Det har blivit tio utlandsmissioner under resans gång och ett antal andra kortare kommanderingar inom och utom riket.

Jag var Fältjägarregementet troget till dess nedläggning 2005 för att däriifrån gå över till Markstridsskolan som fackman markstrid, har där varit lärare och sak ansvarig för utbildning, utveckling samt försök och prov på Strf 90-systemet samt Bv 410, jag blev även systemansvarig för vältriggarna!

År 2016 gick jag över till Marinbasen och då som chef Göteborgs skärgårdsskjutfält, detta efter att ha leds-

Fanjunkare Peter Jonsson Kapten Hans Westin.

nat på att pendla till Skövde/Kvarn i över tio år! Det är nu glädjande att se den utveckling och satsning som pågår och som min efterträdare får vara med om att genomföra och bygga vidare på. Det var ju lite trögt bara för något år sedan att få tillgång till medel och intresse för uppbyggnad och omstrukturering av skjutbanor och skjutfält i och omkring Göteborg, men nu är kassakistan öppen för investeringar. På gång är ju pistolbanan på Karingberget, uppstart av banor på Bråt, renovering Säve, ny radarhytt på Käsö och att någon till ö öppnas upp igen för övningsmöjlighet, nyinköpta fallmål m.m.

Det var tidigare ett minst sagt rörigt och märkligt ansvarsförhållande för dessa banor och fält när jag tog över och investeringsintresset låg inte heller

det på topp! Nu skiner solen i varje fall på den delen av struktur i och med övertagande av Bråt och Sisjön samt Skredsvik från P4, skärgårdsskjutfältet övertogs av FömedC hösten 2019 från Marinbasen!

Det är fortfarande en bit på väg innan det blir ultimata utbildningsanordningar och fält men Garnisonen är på god väg och återupprättandet av AMF 4 bidrar stort till att utvecklingen går framåt. Jag kommer att vid behov stötta ÖS-detajlen även i framgent, då som reservare och vi kanske ses ute på någon ö! Med dessa ord så önskar jag Peter och Garnisonen fortsatt lycka till i framtiden! Tack för mig! Hälsningar

**KN HANS WESTIN
PENSIONÄR OCH RESERVARE AV GUDS NÅDE**

Ny Skjutfältschef Göteborgs Garnison

Det är med stor spänning jag kliver på jobbet som Skjutfältschef för Göteborg Garnisons övning- & skjutfält. Nu när Garnisonen befinner sig i en stor förändringsprocess kommer jag kunna bistå i många olika delar inom övningsverksamheten. En av ÖS-detajlens viktigaste uppgifter är att möjliggöra verksamhets anpassade övningsförutsättningar och för oss innebär det bland annat att återta och starta upp faciliteter för skjutträning i Göteborg och på Bråt i Borås. Det har varit en innehållsrik överlämning i vinter med min företrädare men även del-

aktighet i projekt kopplat till Garnisonens tillväxt inkluderas i tjänsten.

Rollen som Skjutfältschef är ny för mig. Jag ser verkligen fram emot att vara en kugge i Försvarens utveckling och att vi inom ÖS-detajlen kommer att kunna understödja våra övande förband på bästa sätt, allt från bokrutiner till övning- och skjutfaciliteter. Det finns många delar i tjänsten som ligger mig varmt om hjärtat; exempelvis teamwork, utvecklingsarbete, säkerhet, samverkan, skytte, hav och skog.

Jag kommer närmast från privata

konsultbranschen där jag arbetat med säkerhet i Sverige och utomlands.

Dessförinnan arbetade jag inom specialförbanden samt på Officershögskolan.

Tanken att söka återanställning i Försvarens väcktes i samband med tillfällig anställning för FMVE och utbildning av utländska förband i vinterkrigföring. Den fina känsla jag mötts av på såväl FMVE som FömedC kommer jag ta med mig i vårt fortsatta lagbygge här i Göteborg. Hälsningar

FJ PETER JONSSON

Chefen Elfsborgs- gruppen har ordet

Övlt Peter Forsberg

Försvarsmaktens uppdrag är unikt, vi är den delen av samhället som ska kunna vara den yttersta garantin för Sveriges säkerhet och frihet.

Hemvärnets uppdrag är ännu mer unikt, och konkret, våra förband och vår personal ska kunna lösa sina uppgifter i hembygden, i kända trakter, och välbekanta uppgifter. Att få bidra till försvaret av hembygden, som många av oss har att tacka för så mycket, är en fantastisk möjlighet att bidra till såväl Försvarsmakten som samhället.

Hemvärnet, en samhällsaktör

Att vara med i Hemvärnet, det är en av våra samhällsgärningar, och därigenom tar vi ett ansvar, som är större än oss själva. Under det gångna året har det inte gått någon förbi att vi har haft en tydlig påverkan på verksamheten genom pandemin. Hemvärnets och EBG personal har bidragit med stöd till samhället även i det arbetet. Vi har haft vår personal delaktiga med GLORIA-undersökningarna. Det är ett arbete med FM stöd till Folkhälsomyndigheten (FHM), och där all vår deltagande personal fått utbildning av SkyddC. Vårt stöd till FHM har genomförts genom bland annat inhämtningar av tusentals prover från urvalsgrupper ur befolkningen.

Vi har även bidragit till upprättande och bemanning av teststationer runt om i Göteborg, dit drygt 1000 75-åringar, födda 1944, ur en särskild

urvalsgrupp deltog. Resultatet används i en studie om förekomsten av antikroppar inom den utsedda ålderskategorin. 75-åringarna testades, under två veckor i början av mars, i våra PB-8, som iordningstälts som mobila teststationer. Det finns intressanta data från studiegruppen, där endast 6,9 % hade antikroppar.

Vi har anmält att vi skulle kunna bidra med stöd till samhället, om det skulle behövas mobila vaccinationsstationer, runtom i byar och samhällen. Vi har inte fått i uppgift att aktivera den förmågan.

Vi har också ställt oss positiva till att stödja samhället och FHM vid kommande GLORIA-uppdrag, som planeras under hösten 2021. Ibland är vår roll som samhällsaktörer, och stöd till samhället viktigare än våra militära ansvar och individuella kompetens.

Tillväxten i Göteborg påverkar Hemvärnet

Beslutet om etablering av Älvsborgs amfibieregemente som vi alla hoppats på är taget, och den etableringen ser vi mycket fram mot. Västkusten och hembygden får en ännu bättre försvarsförståelse. Återuppbyggnaden av ett regemente tar tid, men förutsättningarna är bättre än på flera andra platser i Sverige.

Förutsättningarna är bättre i Göteborg då det redan finns strukturer att bygga vidare från, genom den befintliga militära verksamheten, där EBG förband är en del. Vi stödjer etableringen på flera sätt. Ett påtagligt sätt som vi bidrar till nyetableringen, är att skapa utrymme inne på garnisonen, genom utflyttning av några av våra förband.

En utspridning av våra förband har varit på gång länge, i linje med FM arbete inom det som kallas, Ledning För Starkare Försvar (LFSF). Utspridningen påskyndas och stöds genom beslutet om ett amfibieregemente till Göteborg.

Vi har häromveckan fått positiva besked genom beslut, om egna förråd för EBG förband, det som vi har kallat HV-hus. Förråd/HV-hus som är placerade utanför garnisonen på lämpliga platser, och med goda förutsättningar att förrådsställa och verka med våra förband utifrån. Besluten från Högkvarteret (HKV) är i skrivande stund så färsk, att avtal om lokaler ännu inte hunnit skrivas under. Men det är klart att detta kommer kräva åtaganden, arbete, resurser och inte minst personal under det kommande året, både av berörda förband, men kanske rentav med stöd av angränsande förband. Målbilden är att en bataljon är utflyttad intill årsskiftet 2021–22, samt en bataljon sommaren 2022. Dessutom har vi fått beslut om ännu bättre förutsättningar och förrådsställning av vårt förband i Sjuhäradsbygden, Älvsborgsbataljonen. Även det gör att det kommer krävas resurser för omflyttning/inflyttning, som vi bedömer av alla våra förband.

I Boråstrakten pågår för närvarande ett kontinuerligt arbete med att utveckla BRÅT skjutfält. Ansvaret för övningsfältet har övertagits av GBG garnison från P4. Det kommer resultera i bättre möjligheter att använda övningsfältet redan under hösten, 2021. Allt är inte klart i höst utan ett kontinuerligt arbete fortsätter. Fler skjutbanor iordningställda efter hand,

och likaså bättre möjligheter att använda de förutsättningar som fältet erbjuder. Det kommer gynna såväl EBG som det blivande regementet, Amf4.

Även EBG har fått de sedan länge utlovade lokalerna i byggnad 8, inne på garnisonen, och siktet är att det är inrett och klart innan sommarsesestern. Arbetet pågår för fullt, och ni återfinner nu all personal vid EBG på den översta våningen i byggnad 8, och vi har därtill fått bättre förutsättningar att genomföra VTC och interna möten.

Under det sista halvåret har vi efter bästa förmåga strävat efter att hålla Covid-disciplin med växelvis arbete, distansarbete och avståndsumgänge inom arbetslagen. Det har varit en utmaning, men vi har hittills haft ett mycket lågt utfall av sjuk personal, mycket mindre än ett normalt år.

Vi går alla en spännande framtid till mötes, och vi känner oss i högsta grad delaktiga i den framtiden.

Arbetet vid EBG utbildningssektion

Arbetet i frånvaro av de stora övningarna med KFÖ och SÖF av våra bataljoner har tätt sig annorlunda för utbildningssektionen, fortfarande under tydlig ledning av Mj Niklas Trygg. En del har varit att prioritera att uppdatera kompetenser hos egen personal, och ett antal gränssättande förmågor hos EBG och förbandens personal. Med gränssättande verksamhet innefattas utbildningar som måste genomföras för att kunna upprätthålla våra förbands beredskap, och för att vidmakthålla

Personal ur Elfsborgsgruppen under framfart Foto Carl Kjellberg.

utbildningar, bemyndigande och behörigheter som krävs för att lösa uppgifter. Alla utbildningar har haft ett tydligt fokus på anpassningar med anledning av pandemin. Vi har satt tydliga tak på antal deltagare, och gett många styrningar, som varit en utmaning för alla. Vi uppfattar vid uppföljning av våra utbildningar, att vi inte i något fall bidragit till samhällets smittspridning av covid-19.

Utöver de gränssättande kraven har vi dessutom valt att genomföra INTRO-utbildningarna för att inte förlora blivande hemvärnsmän som får vänta för länge för att bli placerade i sina förband. EBG åtgärd har varit att flytta fram INTRO- utbildningarna till den period under året när vi förväntade reducerad smittspridning, dvs från början av maj månad intill midsommar. Mycket av utbildningen under INTRO genomförs utomhus, och vi har lagt in fyra utbildningar mellan vecka 118–124. Det ser bra ut, våra blivande hemvärnsmän är i sina utvärderingar mycket nöjda med utbildningen och välkommandet till FM och Hemvärdet.

Ytterligare utbildningar som vi har satsat på är att alla båtförare har kunnat göra utbildningar för att upprätthålla sina förarbehörigheter. Vi har under fyra helger genomfört SÖF med ett drygt sextiotal förare inom alla kategorier, ur framför allt 434. Båtkompaniet. Alla våra båtar och förare, har deltagit och övat som besättningar, och fått en ordentlig duvning i navigation, högfartskörning, mörkerkörning och nödrutiner. Det har också inneburit att vi uppträtt längs hela den norra delen av Västkusten. Det har på ett bra sätt gått att efterleva en mycket hög Covid-disciplin under utbildningarna.

Även Bohusdalsgruppens (BDG) hemvärnspersonal, och EBG fasta personal har genomfört förarutbildningar, för att bibehålla, eller erhålla förarbehörigheter. Alla utbildningarna för båtförare, oavsett kategori har föregåtts av hemstudiepaket som bland annat

omfattar bestämmelser och sjösäkerhetsutbildning.

Vi har dessutom genomfört ett flertal kurser för bilförare att få fullständiga behörigheter att framföra förbandens PB8. Både kursdel 1 och kursdel 2 har genomförts. Under utbildningarna har vi fått stöd av GBG garnison och dessutom med egna instruktörer. Drygt ett sextiotal nya förare tillförs nu våra förband, vilket är ett jättebra tillskott som breddar kompetenserna inom förbanden.

Vi har genomfört SÖB med befäl och chefer ur 414. Huvudavseende att lösa underrättelseuppgifter i mer urbaniserad miljö, och kunna utföra de uppgifter förbandstypen är tilldelad. Ytterligare SÖB är planerade att genomföras, med flera förband under helgen v 124, samtida med utgivningen av detta nummer av Älvsborgarna.

Skjutinstruktörsutbildning

En viktig utbildning har också varit att tidigt under våren sammankalla ett tjugotal av EBG externa skjutinstruktörer, i syfte att upprätthålla deras behörigheter och färdigheter som skjutinstruktörer. Vi satte gränsen till 20 deltagare, varav många är bekanta med varandra sedan långvarigt engagemang inom Hemvärdet. Där noterades vi att det trots restriktioner och påminnelser var en stor utmaning att efterleva de avstånd och annat som har präglat oss under det senaste året. Det gav oss stöd i tanken med att efterleva FM och MRV rekommendationer gällande hantering av smittspridningen.

Gällande skjutinstruktörer så är det en av våra viktigaste delar att varje förband har en duglig och kompetent kader av instruktörer som kan leda vapen- och skjututbildning. En viktig utmaning inom skjututbildningen är att kunna verka med våra vapen även på längre avstånd. Vid verkan på längre avstånd måste grunderna sitta ordentligt, då kan ofta det välriktade skottet vara mer värdefullt än mäng-

MRV Regfv Ola Ottosson, som förrättade diplomutdelning, Salusstyrkans chef Kn Christer Fagervall samt C EBG. Fotograf Jonna Strömgren

den skott som avfyras. Det är också en utmaning vid utbildningen, att kunna lägga upp övningar där vi ska kunna ha mål/motståndare som uppträder i det nära målområdet, samt på längre avstånd. Varje skytt och inte minst gruppcheferna ska veta, vilket bredd som siktet har på vilket avstånd, samt vilken banhöjd kulan har på avstånd upp till 300 meter. Den samlade erfarenheten är det som sedan avgör rikt-punkt. Den befästs bäst vid skjut- och stridsutbildning på varierade avstånd.

Arbetet vid EBG stödsektion

Vid stödsektionen har det, under engagerad ledning av Förvaltare Dan Nilsson varit full aktivitet. Trots att våra större övningar varit inställda, ska all materiel vara i bästa tillgängligt skick, inför insatser eller kommande övningar. Alla planerade materielprocesser har fortgått enligt ordinarie rutiner. Det innefattar grundtillsyner (GT), mtrl- & vapeninventeringar, fordonsbesiktningar och reparationsarbeten som genomförts enligt plan, men med mindre inblandning av förbandens personal, främst med stöd av kvartermästarna. Dessutom har utlåning av mtrl, fordon och utrustning genomförts, samt tillförsel av ny och ersättningsmtrl till förbanden. Personaladministrationen har skötts genom HR-handläggarna, som har arbetat växelvis, så att vi har skapat uthållighet. Vi har haft en bra tillströmning med ansökningar av såväl hemvärnsmän som avtalspersonal.

Stödsektionen har haft en stor delaktighet i det pågående och kommande arbetet med infrastruktur och lokaler på garnisonen, och utflyttningen av våra förband under de kommande åren.

Likaså har vi haft en omfattande resurskontroll från HKV på besök, inom hela MRV, samt vid EBG, under flera dagar. Alla stenar vändes på, och trots att vi förstås vill ha mer och nyare mtrl, fordon och annan utrustning, så är det omvittnad positiv återkoppling från resurskontrollen. Slutsatserna från resurskontrollen visar att det vi har, sköter vi och hanterar på ett seriöst och professionellt sätt. Vår personal i förbanden, och personalen vid EBG har ett stort ansvar för vidmakthållandet av vår mtrl, och ett kontinuerligt samarbete som involverar ansvar från all personal bidrar till hög mtrl status. Några har på ett självuppförande sätt bidragit till god materielstatus, och dessutom återfunnit och återfört mtrl till förbanden, för hundratusentals kronor, pengar som vi i stället kan lägga på andra viktiga saker.

Salutskjutningar vid Skansen lejonet

Utbildningsofficerare vid EBG vid befälsutbildning i strid. Foto Niklas Trygg.

Hemvärnet i Göteborgsområdet har sedan länge varit en naturlig del av den ceremoniella verksamheten i Göteborg. Den rollen har blivit tydligare desto färre förband som har varit tillgängliga på västkusten. Från att tidigare ha deltagit i fanvakter vid olika högtider, så har Hemvärnets deltagande ökat. Nu ansvarar EBG för bemanning av salutstyrka för stadens salutbatteri vid officiella nationella högtider, samt vid flottbesök i Göteborgs hamn. Salutbatteriet i Göteborg där EBG salutstyrka genomför salutskjutningar på uppdrag av HKV är grupperad vid Skansen Lejonet, vid Gullberg gamla skans, nära Svingeln och Centralstatio-

nen. De fyra fasta pjäser, ur salutbatteriet, som är grupperade där utgörs av 57 mm fartygspjäser m/89B. Pjäserna kommer från tidigare fartygen HMS Manligheten samt HMS Thule.

Pjäsbesättningen utgörs av frivilliga hemvärnsmän, drygt 25 stycken, som är under ledning av Kn Christer Fagervall från EBG.

Den första salutskjutningen helt i EBG regi genomfördes vid H M Konungens födelsedag, 30 april 2006, alltså på Valborgsmässoafton. Då fyllde H M Konungen 60 år. Nu har EBG ansvarat för detta i femton år, och när vi firade H M Konungens 75-årsdag den 30 april i år, så sköt EBG salut nr 100 sedan

Tidig morgon i örlogshamnen Göteborg. Foto Carl Kjellberg.

EBG deltagande personal i pjäsbesättningarna ur salutstyrkan vid H M Konungens födelsedag. Fotograf Jonna Strömgren

starten. Några ur pjäsbesättningarna har varit med hela vägen, frivilligt, och utan ersättning, en fantastisk gärning, med stort engagemang.

Salut nr 100 uppmärksammades genom att MRV stab deltog och MRV Regementsförvaltare Ola Ottosson, delade ut mycket uppskattade diplom till varje medlem i salutstyrkan. Diplomen var underskrivna av C MRV Överste Peter Hederstedt, och stiliget utformade.

Nästa salut skjuts den 4 juni, klockan 1621. Det skjuts på flera platser i stan, utöver salubatteriet vid Skansen Lejonet, även vid Oscar den andres fort (O2 fort) samt vid Frihamnspiren, med vårt rörliga batteri. Det blir en aktiv dag för vår salutstyrka, och det är för att högtidlighålla att Göteborgs stad firar 400 år, sedan år 1621, därav klockslaget.

Nästa salut som av salutstyrkan genomförs på nationaldagen den 6 juni.

En anekdot i sammanhanget, är att när HKH Prins Carl Philip och HKH Prinsessan Sofias senaste son, Prins Julian, föddes så varskoddes EBG genom företrädare för Hovstaterna, om nedkomsten och den kommande salutskjutningen, t o m före SVT och media hade hunnit rubrik sätta födseln. Så larmstyrkan till salutbesättningen var i gång redan innan media hunnit anslå sina reportage.

Trefälssystemet inom Hemvärnet

Det som benämns som trefälssystemet (3BS), är nu beordrat som införande för anställd personal, det delgavs personalen nyss, och är inte helt utan utmaningar.

Gällande införandet av 3BS inom Hemvärnet så inväntar vi det slutliga underlaget för hur det ska fungera. Vi

har varit delaktiga i så kallade snabbremisser, och haft synpunkter. Skrivelsen är i de presenterade underlagen mycket detaljerad, och förväntas att utgöra ett stöd vid alla former av utnämningar, och kommande omgälderingar mellan befäls- och gradsystemen.

En sak har alla företrädare från central nivå inom stridskraften Hemvärnet varit tydliga med, och det är att det inte kommer vara obligatoriskt inom Hemvärnet, att för vissa befattningar, och nivåer, beordras eller påtvingas nya grader. Den enskilde ska vara delaktig, tillsammans med sitt förband och utbildningsgrupp att kombinera ambition, förmåga, utbildningar, befattning och grad. De grader som föreslås tillkomma är bland annat kompanifanjunkare och bataljonsförvaltare.

Vi ser det här som ett bra tillskott till förbanden, och ser fram mot att på ett sakligt och målinriktat sätt ta oss an 3BS inom Hemvärnet. Vi behöver inte hantera detta på ett skyndsamt sätt, utan detta ska vara väl förankrat, och med stor delaktighet från förbanden. Genom den hanteringen bygger det förtroende för kommande tillämpning inom stridskraften Hemvärnet.

Kopplat till ämnen som berörts i artikeln gällande personal, utbildning, rekrytering, samhällsförankring och ambassadörskap så vill jag återigen framföra till all personal vid EBG förband, att ni är viktiga personer som Forsvarsmaktens ambassadörer i samhället. Ni står för den tydligaste delen av Forsvarsmaktens samhällsförankring. Många människor ute i bygden har inga andra referenser till Forsvarsmakten, än er som är med i Hemvärnet. Fortsätt vara de lokala föredömena, stimulera och engagera er omgivning, och bidra till fortsatt rekry-

tering till våra förband. Det är vi som är "vår egen lyckas smeder" för vi kan inte räkna med att någon annan gör det för oss.

Hemvärnspersonalen är det mest konkreta exemplet på att vara både samhällsmedborgare och soldat, det är någonting mycket värdefullt och fint. Vi vårdar vår egen framtid, genom att rekrytera de som vi vill ha i våra förband.

Stort tack till alla er inom EBG förband, som under det gångna året bidragit till utbildningar, materielinventeringar, distansutbildningar, möten, salutskjutningar och stöd till samhället under Covid-19 arbetet med GLORIA.

I sensommar har jag varit chef vid Elfsborgsgruppen i ett år, det har varit ett mycket annorlunda år. En sak är tydlig, det är fantastiskt att känna drivet och ambitionen, samt välviljan att åstadkomma något från personalen, oavsett förutsättningarna. Jag ser mycket fram mot det kommande året.

Vår absoluta ambition är att all utbildnings- och övningsverksamhet kan igångsättas efter sommaren. Vi är på upploppet till att huvuddelen av vår personal i förbanden under sommaren får sina vaccinationer, så tappa inte motivationen när målnöret närmar sig. Håll i och håll ut, intill dess vi passerar mållinjen. Därefter har vi nya gemensamma ambitioner och målsättningar för vår fortsatta framdrivning av förbanden. All vår strävan är att uträtta bra verksamhet, ha roligt och lösa uppgifter när det krävs av oss.

Tack för ert stora engagemang, vilja och uthållighet i samhällets största utmaning på årtionden.

Trevlig sommar

**PETER FORSBERG MED PERSONAL
CHEF ELFSBORGSGRUPPEN**

Planläggning av fortsatt färd vid bunkring i Lysekil. Foto Carl Kjellberg.

När det goda, men inte rätta ledarskapet, försökte stoppa det onda

Författaren Sten-Åke Hansson

Ledarskap i svåra och utmanande situationer

I min förra artikel beskrev jag hur man från tysk sida och då med fokus på fältmarskalk Erwin Rommel, agerade före och under själva landstigningen, när de allierade styrkorna från luften och havet landsteg på den Normandiska kusten i Frankrike den 6 juni 1944.

Denna gång skall vi följa en grupp officerare som försökte stoppa det onda ledarskapet och rädda sitt land från en total katastrof, men som i slutänden gick så fel.

20 juli 1944

Från ett flygfält söder om Berlin lyfter i morgondimman ett flygplan klockan 07.00 den 20 juli 1944. Ombord finns förutom piloten två tyska officerare som skall genomföra ett svårt och mycket riskfyllt uppdrag. Planet är på väg mot staden Rastenburg i Polen och Hitlers högkvarter Wolfsschanze. Efter landning tar en väntande stabsbil de två officerarna till den mycket välbevakade bunkeranläggningen, där de skall medverka i ett möte.

Efter en del avledningsmanövrar placerar de en portfölj innehållande sprängämne och ett engelskt tändsystem bredvid den plats där Adolf Hitler skall sitta under mötet. Då det mycket varma vädret gjort möteslokalen i bunkern för varm, flyttas mötet med kort varsel till en mer ventilerad träbarack ovan jord. Varpå ytterligare en laddning behöver apteras i portföljen för att uppnå avsedd verkan. Detta blir av olika anledningar inte gjort.

Klockan 12.42 detonerar laddningen och baracken demoleras, fyra personer omkommer medan andra blir allvarligt skadade. Mirakulöst nog överlever Hitler mordattentatet och har bara fått mindre skador.

Detta känner emellertid inte attentatsmännen till, när de efter att ha bevistat den kraftiga explosionen från en säker plats, flyr med hjälp av en stabsbil till det väntande flygplanet, som snabb lyfter i riktning mot Tyskland. Klockan 15.45 landar de på flygplatsen Rangsdorf söder om Berlin, varifrån de lyfte denna morgon.

Operation Valkyria och militärkuppen

Åter tillbaka till de militära staberna i Berlins centrum, försöker de två med hjälp av en större grupp samman svurna tyska officerare, att aktivera den undantagsplan som tidigare tagits

fram av den tyska krigsmakten, och som Hitler godkänt och undertecknat. Planen är benämnd Valkyria och skall användas utifall civilbefolkning, krigsfångar eller koncentrationslägerfångar runt om i landet gör uppror.

Men denna gång skall planen användas med en helt annan avsikt än den ursprungliga och möjliggöra en militärkupp, ta över ledningen av landet och inte minst sätta det nazistiska ledarskapet på undantag, då deras ledare Adolf Hitler nu var död.

Vid niotiden på kvällen meddelas det via alla radiostationer i Tyskland att Hitler har överlevt attentatet, och att han skall hålla ett tal till nationen senare under kvällen. Fyra officerare från motståndgruppen grips omedelbart, däribland överste Claus Graf Schenk von Stauffenberg och hans adjutant överlöjtnant Werner von Haefen, vilka var de två personerna som utförde själva attentatet i Hitlers högkvarter.

Stauffenberg var förutom officer även greve och en djupt troende katolik. Under striderna i Nordafrika 1941 förlorade han sitt vänstra öga, sin högra hand och två fingrar på vänsterhanden. Trots dessa begränsningar var det han som placerade portföljen med sprängladdningen och aktiverade den tidsinställda bomben.

Ledarskapets önskade konsekvenser

Efter en summarisk rättegång vid 23-tiden på kvällen efter attentatet blir de fyra officerarna uppställda och arkebuserade på innergården till krigsdepartementet i Berlin (se bilden), som numera är en del av motståndsmuseet Deutsche Widerstand. En femte person begår självmord och ytterligare en person blir avrättad en vecka senare.

Under de efterkommande månaderna arresteras ca 7 000 personer

Platsen för arkebuseringen

runt om i landet, varav det enligt uppgift finns dokumentation på att 4 980 av dem blir avrättade. En del av dem genom hängning i strypsnavor av pianotråd och där avrättningarna filmades och sändes till Adolf Hitler.

De officerare med sina familjer som på ett eller annat sätt haft beröring med attentatet och den efterföljande militärkuppen, förflyttas till olika koncentrationsläger där de går ett mycket osäkert öde till mötes.

Vilka var dessa tyska officerare och vilket pris fick de och deras familjer betala?

Hur kan man etiskt och moraliskt legitimera sådana beslut och handlingar?

Och sist men inte minst, vilket ledarskap representerade deras beslut och handlingar?

Den första frågan är kanske den lättaste att besvara.

De var ett antal plikttrogna officerare, från generaler till överlöjtnanter, som svurit trohet mot sin krigsmakt och deras högsta ledare, men som nu ville offra både sin plikt och sin ledare genom ett mordattentat.

Detta trots att de befann sig i en hårt pressad situation, där de skulle bevisa sin militära förmåga att stå emot och bekämpa de allierades framryckning i Italien liksom i Normandieområdet. Och samtidigt stoppa den ryska armén, som nu var på fram-

marsch mot Europas centrum och därmed hotade deras eget land.

Den tyska motståndsgesellschaft

Det hela började med att en del av de tyska officerarna såg hur krigsfångar, civilbefolkning och inte minst judar behandlades av deras egna "einsatzgruppen" i de ockuperade områdena i öster under kriget med Ryssland. Där var tortyr och förintelse av dessa grupper regelrätta metoder, vilket de försökte undvika att bli en del av, trots att den verksamheten var beordrad.

Efter nederlaget mot den ryska armén i öster och inför en annalkande landstigning på västfronten av de allierade, förstod de förmodligen att möjligheterna att vinna ett två fronts krig nu var uteslutet. De behövde därför skapa en separatfred med en av sina fiender, för att kunna rädda sitt fädernesland och den egna civilbefolkningen, från att bombas sönder och samman. Och inte minst för att få slut på det långa kriget som ändå inte kunde vinnas.

Månaderna före landstigningen i Normandieområdet intensifierar motståndsgesellschaft sin uppvaktning av nyckelpersoner inom den tyska krigsmakten, som direkt skulle vara en avgörande faktor för att lyckas med en militärkupp. En av dessa var fältmarskalk Erwin Rommel, som vid ett flertal tillfällen under sena kvällar och

nätter fick ta emot besök i sitt högkvarter i slottet La Roche Gyon, i byn med samma namn ca 8 mil nordväst om Paris.

Hur Rommel förmodligen hanterade dessa uppvaktningar etiskt och moraliskt och vad som gjorde att han till slut ställde sig bakom en militärkupp, trots att han bestämt var emot ett mordattentat, har jag beskrivit i min förra artikel.

Men trots att Rommel var svårt skadad efter att ha blivit beskjuten av stridsflyg den 17 juli och därmed inte aktiv under själva militärkuppen i Berlin den 20 juli, fick han på order av Hitler genomföra ett beordrat självmord den 14 oktober 1944. Detta för att han bedömdes ha känt till planerna om en militärkupp, men inte förvarnat sin ledare.

Vilket pris motståndsrörelsens tyska officerare, deras familjer och släktingar fick betala efter det misslyckade kupp-försöket för 77 år sedan är känt och väldokumenterat, då ca 7 000 personer på olika sätt fick möta sina öden i koncentrationsläger eller blev avrättade och då hela släkter uttraderades.

Svåra beslut och moraliska dilemman

Men hur kunde dessa officerare inför sig själva, etiskt och moraliskt, legitimera ett mordattentat på sin ledare och genomföra en militärkupp och vilket

ledarskap använde de i sina avsikter?

För att kunna förstå detta, behöver man samtidigt förstå att de befann sig i ett antal moraliska dilemman, där de oavsett vad de gjorde eller inte gjorde, skulle få möta stora och oönskade konsekvenser för sig själva och sitt land, som de senare skulle stå till svars för.

I moraliska dilemman finns inga givna svar, däremot tre välkända etiska metoder att använda, vars syfte är att försöka göra både det goda och det rätta.

I sådana situationer finns också tre olika typer av ledarskap representerade. Så låt oss se vilka alternativ som den tyska motståndorganisationen och kuppmaakarna kunde använda och faktiskt använde.

Först försökte de hämta beslutskraft i regelsystem, lagar, reglementen och värderingar, som beskriver vad som är rätt att göra (pliktetiken) och som beskriver *det rätta ledarskapet*. I det här fallet att följa sina ledare och vara trogen de uppdrag och den ideologi som deras organisation bestämt sig för, oavsett konsekvenser för dem själva eller de som drabbas.

Men när de pliktetiska besluten och handlingarna inte bedömdes att bli goda handlingar, utan snarare tvärtom, övergick de till konsekvensetik. Där något (pliktetiken) eller några (människor), behöver offras för att "skapa mesta möjliga lycka till så många som möjligt".

I sådana situationer överger man de det rätta ledarskapet till förmån för *det goda ledarskapet*, med dess villkor och avsikter.

Men när de inte kunde avgöra om det rätta blir det rätta, eller om det goda blir det goda, återstod det tredje alternativet, avsiktsetiken. Med sin välkända definition att "ändamålet helgar medlen" och där avsikten förväntas vara god oavsett hur utfallet blir. I ledarskapssammanhang riskerar man då att aktivera det onda ledarskapet gentemot sin omgivning, sig själv och om utfallet blir totalt kontraproduktivt, gentemot alla involverade parter.

Kanske att detta kan låta lite väl filosofiskt och teoretiskt, men som trots det visat sig vara mycket praktiskt användbart i syfte att vilja, våga och orka fatta beslut och övergå till handling, vid komplexa och svårbedömda situationer samt vid moraliska dilemman.

Vad som däremot är det rätta och det goda ledarskapet eller som har för avsikt att bli det, handlar om vilken målgrupp som skall tillfredsställas och vem eller vilka som får betala priset för detta. Särskilt då friheten liksom ledarskapet alltid har ett pris att betala, då frihetens heta ögonblick är beslutet.

Hjältar eller förrädare

Oavsett om man ser de tyska officerarna inom motståndorganisationen

som förrädare eller hjältar, då de för 77 år sedan inte bara offrade sina egna utan också sina familjers och släktingars liv. Då de försökte få slut på kriget, övergå till ett civilt samhälle och samtidigt göra allt för att undvika att bli erövrade av den ryska armén. Och därmed bli underordnad den kommunistiska ideologin, så kan man göra följande konstaterande.

De försökte bekämpa det rätta ledarskapet som nu blivit det onda och som de från början var en del av, med hjälp av det goda men inte det rätta ledarskapet. Vilket innebar att de var beredda att offra sin plikt och sin ledare, för att uppnå största möjliga lycka till så många som möjligt.

Men då både attentatet och militärkuppen misslyckades, fick de offra sina liv till ingen nytta, trots att ändamålet helgar medlen, och att det förmodade goda ledarskapet som de företrädde vid tillfället, konsekvensmässigt blev det onda i kampen mot det onda.

Men vad hade hänt om det lyckats och hur många människoliv och städer hade då inte sparats i Europa, innan Berlin sönderbombat till ruiner kapitulerade och deras ledare i sin bunker tog sitt liv den 30 april 1945.

Vi lever livet framlänges men förstår det baklänges och historien skriver facit!

STEN-ÅKE HANSSON

TIDIGARE OFFICER VID ÄLVSBOGERS

REGEMENTE

Tack till er som hjälpt till med denna tidning!

Artikelförfattare, idekläckare, fotografer, KFFÄ ledning och inte minst vår Layoutare Marie. Det blev en tidning igen trots att Coronan ställt till det även för vår verksamhet. Vi går en otroligt spännande tid till mötes med ett Återuppståndet Amf 4 (därför gravstenen på förra numret) och en växande garnison.

I höst kommer säkert aktiviteten kunna öka på alla fronter och ni kommer att ha massor att skriva om. Börja gärna skriva så snart ni känner att ni varit med om något som kan platsa i tidningen.

Påminner om Times New Roman och BILDER! Bifoga bilder som egna filer så inte programmen minskar ner dem.

Buterud

Nu börjar VI med nästa nummer av tidningen.

Som avslutning rekommenderar jag alla båtmänniskor och andra som vill njuta av hemester att ta en tur till Dalsland och Dalslands kanal. Jag

finns som slussvakt vid sluss 8 vid Buterud varannan vecka i sommar

JOHN-OLOV FRIDH

REDAKTÖR

JOHN-OLOV.FRIDH@HOTMAIL.COM

Bästa medlemmar i GS GBG!

Vänner!

Det börjar ljusna så sakteliga i tunneln. Fler och fler har nu möjlighet att vaccinera sig och just nu är det våra 55+ som har möjlighet att få sin första spruta. Någon gång under sommaren räknar man med att alla har fått sitt första vaccin.

Om inget oförutsett inträffar så planerar vi att genomföra vår skaldjursbal den 2 oktober. Vi är många som sett fram emot att träffas under trevliga och lättsamma former och komma ifrån hemmets vrå för en stund.

Den 1/10 får vi en ny garnisonschef tillika C Amf 4. Oavsett vem det blir så ser vi fram emot ett givande samarbete. Den första vårbalen blir verkligen något att se fram emot. Här får vi nog se över olika alternativ på lokal för genomförandet. Det är mycket som talar för att trycket kommer att vara

väldigt högt när vi genomför vår första bal med det nya förbandet.

Fördelningen av våra stugor är klar men vi har några som inte betalat. Det kan finnas luckor i sommarperioden. Gå in på vår hemsida www.gsgbg.se för mer information.

Vi vill passa på att önska de gäster som har hyrt stuga en trevlig vistelse och samtidigt annonsera tävlingen: Sommarbilden 2021. Ta en bild under din vistelse vid stugan och maila den till overfogde@gmail.com. Vinnare kommer att presenteras i nästa utgåva av Älvsborgaren.

Ta hand om er så ses vi förhoppningsvis till skaldjursfesten.

STYRELSEN GS GBG

Rörö sommaren 2020. Foto Anna Videbris

Tävling: Sommarbilden 2021:

**Ta en bild under din vistelse
vid stugan och maila den till
overfogde@gmail.com.**

Öppna mässkvällar hösten 2021

Sedan hästen 2013 har Garnisonssällskapet erbjudit ett stort antal mässkvällar som är öppna för alla som har tillträde till garnisonsområdet. I skrivande stund är målsättningen att starta upp denna verksamhet med start den 22 september. Valet av datum sammanfaller med kamratföreningssektionens "återstartsmöte" vilket är logiskt eftersom det är sällskapets kamratföreningssektion som har ansvaret för att planera och genomföra de Öppna mässkvällarna.

Som framförts tidigare har mässens bar ett omfattande sortiment med alkoholfria men smakrika ölsorter. Förhoppningen är att detta skall göra det möjligt för visstids- och tillsvidareanställda arbetslag att kunna avsluta tjänsten någon eller några dagar om året på mässen. Varför inte förlägga en APT till mässen under eftermiddagen som därefter rundas av med lite fritid. Baren är öppen från 1600.

Beslut om höstens övriga Öppna mässkvällar tas under sommaren och kommer att läggas ut på hemsidan gsgbg.se och ett antal Facebook-sidor.

Välkommen den 22 september.

Bilder t.v.: Interiöret från mässen

Kamratföreningssektionens medlemsavgift

Kamratföreningssektionen har full frihet att planera och genomföra egna aktiviteter. Dessutom har sektionens medlemmar tillgång till alla aktiviteter som är avsedda för sällskapets samtliga medlemmar, tex. att hyra av stugor. Kamratföreningssektionen har en underkassa under sällskapets huvudkassa. Medlemsavgifter överförs till vår underkassa utifrån antalet medlemmar i sektionen

Vi har full förståelse för att Covid 19 stökat till mångas rutiner. Årets tidningar och det som erbjuds under hösten ger förhoppningsvis valuta för pengarna. Räcker inte detta hoppas vi att du likväl är villig att bidra till att hålla den levande lågan flammade.

Du betalar in dina 150 kronor till Sällskapets plusgirokonto **33 32 61 - 6**
Uppge namn, personnummer och mailadress om så är möjligt.

Information från ekonomidirektören

Inför 2021 har vi inte skickat ut ett julkväll, som vi har gjort tidigare år. Istället valde vi att skicka ut julkväll i tidningen Älvsborgaren och där skicka med informationen om inbetalning av årsavgiften.

Tidningen skulle skickas ut till samtliga medlemmar. Tyvärr så har det blivit en miss och alla har inte fått tidningen.

Avsikten är att framöver använda Älvsborgaren för att nå ut med information till er medlemmar, tillsammans med sällskapets kommande hemsida.

Kamratföreningssektionens ordförande

”Sveriges mesta försvarsmakts-garnison”

Ända sedan upprättandet av Älvsborgs fästning har Försvarsmakten bedrivit försvarsmaktsgemensam verksamhet i Västra Göteborg. Från det att Älvsborgs fästning togs i bruk under perioden 1904–1907 och fram till 2000 var chefen ”dubbelhattad” såtillvida att han ledde en organisation med förband från

både marinen och armén.

På mässens övervåning finns två tavlor som påminner om detta. Den ena är ett persongalleri som presenterar Fästningsstaben och dess två funktionsinriktade understaber; kustartilleristab respektive infanteristab. Den andra tavlans har ett västkustmotiv och är märkt med namn och grad på de som under Andra världskrigets inledningsskede skänkte den till fästningens dåvarande officersmäss.

Uppgivna grader vittnar om att den gemensamma uppgiften att försvara

Göteborgs sjöfront skapade starka band mellan de båda vapenslagens yngre officerare.

Utifrån ovanstående är det därmed föga förvånande att garnisonen kamratförening i dessa moderna tider har ett namn som markerar att den vänder sig till alla med band till garnisonen.

Hur kommer det då sig att jag Erik Pousar skriver dessa rader? Svaret återfinns i det faktum att jag snarast efter det att jag 1997 började jobba på garnisonen som chef för den försvarsmaktsgemensamma stabens arméavdelning ansökte om medlemskap i kamratföreningen. Min avsikt var primärt att stödja verksamhetens grundtanke. Som alla föreningsaktiva vet så slutar detta inte sällan med en förfrågan om att hjälpa till lite mer.

Utän att gå in på alla detaljer blev det som så under Coronan att vår valde ordförande Bengt Delang av personliga skäl tvingades lämna sitt uppdrag. När så skedde blev jag utsedd till tjänsteförättande ordförande i väntan på att omständigheterna tillåter ett medlemsmöte där ny ordförande kan väljas.

I skrivande stund har Peter Adolfs-son, garnisonschef 2014–2018, anmält sig villig att axla ordförandemanteln. Likaledes har Anders Berntsson, fast förankrad i arvet från Ka 4, anmält sig villig att stödja Peter som vice ordförande. Förhoppningen är att vi den 22 september kan samlas på mässen för att ta ställning till detta och en del annat. För mig känns de föreslagna namnen som mycket bra för den kamratförening som verkar i symbios med Sveriges mesta försvarsmaktsgarnison.

Hur Försvarsmaktens ledning och ny garnisonschef kommer att hantera det försvarsmaktsgemensamma arvet återstår att se. Klart är att mycket starka krafter i Göteborg verkar för en försvarsmaktsgemensam insatsledningsstab ånyo skall återuppstå på garnisonen. Att som i dag ha ett delat ansvar mellan land och kust i ett för hela Norden avgörande logistiknav vittnar bara om hur långt förfallet kom innan det vände.

Riktat ett särskilt tack till Bengt Delang som förtjänstfullt jobbat med kamratföreningen i syfte att hålla den levande lågan brinnande och inte i första hand ömt vårda den grå askan. Tillönskar alla en härlig sommar och ser fram emot att träffa så många som möjligt av er.

ERIK POUSAR

Kallelse till medlemsmöte DEN 22 SEPTEMBER

Som ett resultat av Covid 19 föreligger ett stort behov av ett uppsamlade medlemsmöte. Kamratföreningen är formellt en undersektion av garnisonssällskapet i Göteborg. Som sådan har vi en fristående ställning. Vi har full access till mässen som drivs av Garnisonssällskapet via avtal med garnisonschefen. Som undersektion har vi tillgång till ett eget bankkonto och full frihet att utforma vår verksamhet. Det hela är lite av att både äta kakan och ha den kvar. När vi kommunicerar internt och externt skriver och säger vi ”Göteborgs garnisons kamratförening” eller bara ”kamratföreningen”. Sammantaget gäller att inte gräva ner sig i semantiken utan att fokusera på att ta vara på de möjligheter som gives.

I syfte att säkerställa sedvanlig medlemsdemokrati har vi sektionens stadgar som anger att vi varje år skall genomföra ett vårmöte och ett höstmöte öppet för alla medlemmar. Som ett resultat av Covid 19 har vi ställt in vårmöte 2020, höstmöte 2020 och vårmöte 2021. Nu hoppas vi att Covid 19 klingar ut och att vi kan genomföra ett uppsamlade medlemsmöte den 22 september. Styrelsen kommer då att redovisa verksamhetsberättelse och ekonomiskt utfall för 2019 och 2020 och utifrån detta hemställa att medlemmarna beslutar om ansvarsfrihet. Vi kommer också att söka medlemmarnas gillande för planerad verksamhet 2021 och 2022. Avslutningsvis kommer de närvarande att ta ställning till valberedningens förslag vilka som skall ges förtroendet att föra verksamheten vidare.

Vad händer på garnisonen

I samband med medlemsmötet kommer vi att återuppta arbetet med att koppla ihop våra vår- och höstmöten på garnisonen med information om vad som händer på garnisonen. Vi startar 1300 vid mässen och kommer endera per buss eller i egna bilar att förflytta oss till ett antal platser där våra aktiva kamrater kommer att berätta om vad är på gång. Räkna med information om hamnens ombyggnad, Amf 4 uppbyggnad, sjukvårdens utveckling och utflyttning av några av hemvärnsbataljonerna från garnisonsområdet. Senast 1630 avslutar vi vid mässen och ansluter till medlemsmötet.

Program

- 1200 Lunch på mässen för de som förbeställt detta (betalas av den enskilde)
- 1300 Samling utanför mässen för de som önskar delta i en rundtur runt garnisonen.
- 1600 Mässen öppnar
- 1700 Medlemsmöte
- 1800 Kamratföreningen bjuder på middag
- 1930 Framtidsdiskussion

Anmälan

Du anmäler intresse att delta den 22 september via gsgbgkf@gmail.com eller per telefon till Sune Forsmark 076-233 71 72.

Vi är tacksamma om du gör en preliminär anmälan tidigt som vi därefter kan följa upp genom att kontakta dig.

Sesam öppna dig

I tidernas begynnelse saknade garnisonen ett omgivande staket. Så sent som runt millennieskiftet fanns det en mängd listor i vaken som möjliggjorde för en uppsjö av individer att komma in på området. Närboende utnyttjade t.ex. garnisonens fotbollsplan. Nu lever vi med tung kriminalitet och ett terrorhot som synes ligga fast som lägst på en 3:a. Sammantaget har detta lett till att många som inte har Försvarsmaktslegitimation eller hemvärnslegitimation uppfattar garnisonen som stängd och avvisande. Detta är fel! Mer rätt är att uppfatta kamratföreningssektionen som "Sesam öppna dig".

Genom att bli antagen som medlem i Garnisonssällskapets kamratföreningssektion ges du en klarering som gör att du mot uppgivande av relevant motiv erhåller inpasseringstillstånd via Garnisonsenheten. Exempel på relevanta motiv är arbete i traditionsrummet, besök till traditionsrummet när det är öppet, besök till Öppen mäss eller besök till mässen för att avnjuta en trevlig lunch.

Du ansöker om inpasseringstillstånd genom att skicka ett mail till fomedc-besok@mil.se Normalt skall detta ske minst tre arbetsdagar före aktuell tidpunkt. Undantag är Öppna mässkvällar då Garnisonsenheten är bemannad på sådant sätt att ansökan kan insändas aktuell dag fram till 1800. Om du är upptagen på listan över kamratföreningens medlemmar och har ett relevant motiv så är det "Sesam öppna dig" som gäller.

Följ med på stadsvandring

Utifrån antagandet att samhället succesivt öppnar upp kommer kamratföreningssektionen under september att bjuda in till 2–3 stadsvandringar i området Gustav Adolfs torg – Stora Hamnkanalen – Stenpiren och Traktören. Vandringarna kommer att genomföras under normalarbetstid med start efter lunch. Ytterligare information om denna verksamhet kommer att spridas via kända mailadresser och ett antal Facebooksidor.

Hur kommunicerar vi?

Tidningen som du håller i din hand är ett våra viktigaste kommunikationsverktyg.

Garnisonssällskapets hemsida www.gsgbg.se borde vara den viktigaste. Så är tyvärr inte fallet eftersom den förra upphandlingen av ny hemsida blev mindre lyckad för att uttrycka sig mildt. Ny upphandling är gjord och vi väntar spánt på resultatet. En viktig målsättning för den nya hemsidan är att samtliga undersektioner, t.ex. kamratföreningssektion, ges goda möjligheter att uppdatera sina undersidor

Förhoppningen är att den nya sidan öppnar i närtid och vi ber dig därför att under en tid framåt gå in via länkadressen ovan och undersöka om så är fallet.

Direktutskick till din mailadress kommer vi i utökad utsträckning att använda oss av. Detta förutsätter dock att du aktivt uppdaterar oss om vilken adress vi skall använda oss av.

Facebook-gruppen GSGBG Mässen är huvudplattformen för att informera om Öppna mässkvällar och föredrag i anslutning till dessa.

Facebook-grupperna MKV/KA 4 och Amf fd KA4 använder vi också emellanåt för att lägga ut information. Här hittar du bl.a. information om Öppna mässkvällar och föredrag i anslutning till dessa.

Målbilden är att styrelsen skall vara representerad vid varje Öppen mäss vilket gör att du kan lyfta frågor där och då.

Ny mailadress till kamratföreningssektionen är gsgbgkf@gmail.com

Preliminär inbjudan till resa med Kamratföreningssektionen till Beredskapsmuseet i Djuramossa

Kamratföreningssektionen planerar för en bussresa till detta museum som är beläget på f.d. Batteri Helsingborgs område i början av Oktober.

Program:

- ◆ Avfärd från Kåringberget 0800
- ◆ Frukostfralla på Kvibille Gästgivaregård
- ◆ Guidad rundtur på Museet
- ◆ Lunch (ärtor m pannkaka)
- ◆ Enskild fördjupning i samlingarna
- ◆ Kaffe o kaka
- ◆ Hemfärd (beräknad hemkomst 1700)
- ◆ Preliminärt pris 200 kr

Gör en preliminär anmälan senast den 15 augusti (ej bindande) till Sune Forsmark via mail suneforsmark@gmail.com eller per tfn 076-233 71 72 om Du är intresserad av att följa med.

Slutlig inbjudan kommer att skickas ut på e-mail efter sommaren till de som anmält intresse.

Information om museet hittar Du på www.beredskapsmuseet.com.

Chefen Amf 4 och Göteborgs Garnisons traditioner

Chefen Amf 4 blir ny regementschef, kommandant i Göteborg och chef för Göteborgs garnison. Därmed övertas ansvaret dels för Amf 4 traditioner och ansvaret för att samordna traditionsvården inom Göteborgs garnison.

Det övergripande målet är att göra garnisonens traditioner och historiska föremål mer synliga på garnisonen och vara ett naturligt inslag i vardagen.

Garnisonen i sin helhet kommer att lyda under Marinchefen, det vill säga att likt tiden för Amf 4 nedläggning 2004 är Göteborgs garnison återigen en marin garnison.

Det finns en långsiktig plan för hur detta skall genomföras. Huvuddragen i denna är bland annat att överse, organisera, och samordnas garnisonens traditionsvård i ett garnisonsgemensamt traditionsråd. Ordföranden i rådet är chefen Amf 4.

Traditionsrådet består av representanter från främst de traditionsförande förbanden inom garnisonen. Traditionsrådet kommer dessutom att utökas med ett antal representanter ur garnisonen som har traditionsintresse. En sådan representant kommer att vara deltagare ur Göteborgs Garnisons Kamratförening.

Målet är att de "offentliga lokalerna inom Kåringberget som många har tillgång till och där förbandet mottar gäster skall ges en smyckning som präglar det marina arvet och dagens verksamhet. Hur detta skall utformas är något traditionsrådet skall arbeta fram. Lokaler som har diskuterats är Kanslihuset, Byggnad 1, matsalbygganden samt Bohussalen. Men fler kan tillkomma.

Ett exempel ur den långsiktiga planen kan nämnas att en minneslund kommer att iordningställas för att samla alla minnesstenar och minnesmärken på garnisonen till en gemensam plats.

Den tilltänkta platsen är "äppelun-

den" mellan idrottshallen och matsalen. Platsen skall kunna användas vid minnesceremonier. Här kommer gräsmattor snyggas till, grusgångar skapas, flaggstängen återuppsätts och träden beskäras. Platsen är vald utifrån sitt centrala läge med närhet till ett tänkt traditionshus, matsal och mäss. Platsen är lättillgänglig och synlig.

Garnisonens traditionsråd har med största sannolikhet haft sitt första möte när ni läser detta.

THOMAS OLSSON
PLANERINGSOFFICER EO AMF 4

"Minns din historia, lär av den". Fotograf Björn Borg

MARINEN 500 ÅR FIRAS RUNT OM I SVERIGE

Den 7 juni 1522 levererades Sveriges första örlogsfartyg från Hansastaden Lübeck åt Gustav Vasa. Dessa fartyg utgjorde grunden för den Kungliga flottan och så småningom utvecklades även ett fast kustförsvar där den Kungliga flottan och Kustartilleriet tillsammans utgjorde det viktiga skyddet av Sveriges kust och sjöterritorium. Den sedermera svenska marinen utgörs idag av flottiljer, amfibieförband, marinbas och sjöstridsskola. Den 7 juni 2022 firar den svenska marinen 500 år.

Firandet av Marinen 500 år kommer genomföras vid olika datum och på flera platser runt om i Sverige. I Göteborg är firandet planerat till helgen den 26-28/8, 2022. Firandet sammanfaller med att SOSG firar 190 år.

Firandet i Göteborg inleds, den 26/8, med Garnisonens dag vid Käringberget. Garnisonens dag är till för anställd personal, anhöriga och allmänheten. Hemvärn, frivilligorganisationer och kamratföreningen kommer att beredas möjlighet att delta.

Under lördag och söndag, 27-28/8, genomförs firandet av Marinen 500 år med fokus till Gustaf Adolfs torg samt Stigbergskajen. För att synliggöra detta

jubileumsår planeras ett flertal event och aktiviteter för att sprida och förvalta marinens historia. Förutom utställningar och förevisningar på Gustav Adolfs torg genomförs den 27/8, lördag, avtäckning av en minnessten. Vid avtäckningen deltar en fanvakt, musikkår och MC håller ett högtidstal. Föreslagen placering av minnesstenen är vid Klippan/Röda sten.

Detaljer kring innehåll, genomförande och deltagande tas fram med start efter sommaren.

THOMAS OLSSON
PLANERINGSANSVARIG
MARINEN 500 ÅR
GÖTEBORG

Nytt fälttecken för Älvsborgs Amfibie- regemente, Amf 4, under sömnad!

Den 20/4, i år, fick Armémuseum slutligt beställningen på Amf 4 nya fana. Fanan beräknas vara färdig vid strax före årsskiftet då en spikningsceremoni, på Armémuseum, fäster fanan vid fanstången. Överlämning av den nya fanan, från statschefen till C Amf 4, beräknas kunna genomföras tidigt 2022.

En ny fana genomgår ett antal steg i sin framtagningsprocess innan den kan beställas och tillverkas. Detta oavsett om det finns en gammal fana som skall ersättas eller om fanan tillverkas för första gången skall en modellritning på den nya fanan tas fram och godkännas.

En fanas blasonering tolkas efter "årets heraldiska mode". I Försvarsmakten görs detta av vår egen heral-

diker, Henrik Dahlström, som till vardags arbetar på Högkvarteret med heraldiska frågor. Detta innebär att en ny fana inte överensstämmer med en gammal fana i alla detaljer och utseende.

När modellritningen är framtagen och dess innehåll är remitterad samt godkänd av aktuell förbandschef visas denna upp för Försvarsmaktens Traditionsnämnd för ett gillande. När Förbandschefen och Traditionsnämnden är överens om utseendet på den nya fanan färdigställs denna av heraldikern. Modellritningen fastställs av C Produktion och används därefter för beställning och tillverkning av Armémuseum. Fanan sys för hand och detta tar ca sex till tolv månader beroende på komplexitet.

Älvsborgs amfibie- regemente

FÄLTTECKEN:

"I rött fält två korslagda kanoneldrör över en lågande granat och vågor, allt av guld. I övre inre hörnet ett med öppen krona krönt lejon av guld hållande i högra framtassen ett svärd av guld och i den vänstra en blå sköld, vari tre öppna kronor av guld, ställda två och en."

THOMAS OLSSON
PLANERINGSOFFICER EO AMF 4

Ordföranden har ordet

Försvarsbeslutet 2020 var konstruktivt, och det råder därför växtvärk i Försvarsmakten.

I Göteborg talas det bl.a. en del om det nödvändiga i att öka skjutövningarna i skärgården.

Jag ser med stor förväntan fram mot den 1 oktober då regementet i Göteborg, Amf 4 avses återinvi-gas.

Även det civila försvaret får mer pengar och rustas upp rejält. Vi kommer bl. a åter att börja lagra materiel i beredskaps förråd.

Barbro Holmberg har redovisat sitt uppdrag, som hon kallar Värnkraft. Hon föreslår där att landshövdingen i Västra Götaland blir civilområdeschef i Västra Sverige. Där ingår då även Hal-land.

Det är ett väl genomarbetat alster, där hon bl.a. särskilt pekar ut att en fungerande ledning för det civila försvaret av Göteborg är viktig.

Här inkluderas naturligen kommunerna runt Göteborg, då det är hamnen

med dess transportvägar, som är de viktigaste skyddsobjekten.

Dessa frågor är viktiga då ju Göteborg är vital för landets försörjning. Vi har därför anledning att intressera oss för dessa frågor.

Pg av COVID har vi på I 15 tvingats skjuta på föredrag med mera under 2020 och 2021.

Däriegenom kom vi heller inte att spela den viktiga roll som var tänkt vid Borås 400 års jubileum med bl.a. Kron-prinsessan Viktoria.

Vi har ändå varit aktiva.

På Laddatorpet - förutom att vi bytt tak, har vi installerat en minnessten efter indelte soldaten Klas Karlstrand och hans hustru Selma.

Vi har kompletterat den digitala utrustningen i Regementssalen. Vi hade ett testföredrag digitalt i april och det fungerade bra.

Det var författaren och journalisten Niclas Sennerteg, som höll ett utmärkt föredrag och berättade om svenskar i Amerikanska inbördeskriget. Ett antal åhörare deltog över nätet.

Den 27 maj hade vi ett nytt digitalt

föredrag, där chefen för pansarregementet i Skövde, Översten Bengt Alexandersson talade runt armen och mekaniseringen under de kommande 10 åren. Mycket instruktivt, och vår digitala utrustning fungerar väl.

Sommarens planerade resa till Norge har vi p g av Corona tvingats skjuta till i höst. Här finns fortfarande möjligheter att anmäla sig, dock senast den 8 augusti.

MÄSSEN har under ledning av Anders Bourghardt hållits vid liv trots det hårda klimat som råder i restaurangvärlden. Anders är mycket innovativ för att hålla Mässen vid liv. Vi får verkligen hoppas att vi snart får färre restriktioner, och att verksamheten kan komma i gång med full kraft.

NYSTART för kamratföreningen sker i slutet av sommaren med början i en Torpafton den 12/8.

Från och med då planerar vi att åter kunna visa vårt fina museum och dra igång föredrag med mera.

Jag önskar er en god sommar. Håll: ut, avstånd samt ett gott humör!

SVANTA BERGH

KALENDARIUM 2021

JULI	---	Semesterstängt.
AUGUSTI	12/8 26/8 29/8	Torpafton Stort föredrag med ärtmiddag. Museet öppet. Allmänheten välkommen.
SEPTEMBER	9/9 16/9 – 19/9 23/9 26/9	Öppet hus / Bibliotekskväll. Höstresa med intressant resmål. Stort föredrag med ärtmiddag. Museet öppet. Allmänheten välkommen.
OKTOBER	2/10 14/10 23/10 31/10	Regementsmarschen. Öppet hus / Bibliotekskväll. Höstmiddag. Museet öppet. Allmänheten välkommen.
NOVEMBER	11/11 25/11 28/11	Öppet hus / Bibliotekskväll. Stort föredrag med ärtmiddag. Museet öppet. Allmänheten välkommen.
DECEMBER	10/12	Lilla Jul

Detta program kan av oförutsedda händelser ändras.

Var noga med att följa inbjudningarna som kommer på utskick före varje händelse.

Hjärtligt välkomna till ett spännande 2021

Jan Andersson / Verksamhetsansvarig.

HÖGER OM eller VÄNSTER OM!

För oss gamla militärer som under trupptjänstgöringen ute på kaserngården hade exercis ned våra soldater gällde det att skilja på vänster och höger. Man stod framför soldaten och den vänstra för instruktören blev den högra för mannen i ledet. Efter ett tag skedde allt med automatik. Fortfarande har man glädje av denna lilla, men ack så viktiga detalj.

I ett nummer av den mycket intressanta tidningen "Illustrerad Vetenskap" påpekades att höger och vänster är mot vår natur. Var fjärde person har svårt att skilja mellan höger och vänster. Flera forskare menar att vi är födda med en inre kompass. Tack vare denna kan vi orientera oss i ett landskap med hjälp av vår omgivning och väderstrecken, medan det är onaturligt för oss att använda begreppen höger

och vänster.

I vår västerländska kultur använder vi vår egen kropp som utgångspunkt för plats-och riktningsbestämmelser. Höger och vänster skiftar därmed när vi vänder kroppen, det som fanns till höger finns nu till vänster. Många naturfolk orienterar sig inte efter den egna kroppen utan efter omgivningen och väderstrecken. Säger tillexempel att kniven ligger öster om elden. Riktningen är oförändrad oavsett hur kroppen vänds.

Expediten i charkbutiken har samma problem som trupputbildaren, "Jag vill ha den korven som ligger till vänster"! Vems vänster menar vi? Vår egen? Eller expeditens?

Många av kamraterna på regementet var avsevärt bättre på orientering än andra. Vände de kartan rätt medan

många andra sprang åt fel håll.

Tjugo-trettio procent av alla vuxna har svårt att skilja mellan höger och vänster. Det gäller dessvärre även kirurger. För ett tiotal år sedan enbart i Tyskland opererades altför många fel sida av kroppen, ofta på grund av höger- vänstermisstag. Vänds patienten från ryggläge till magläge hände det att fel knä eller höft behandlades.

En kamrat till mig som vid bilutflykt med frun som kartläsare tar vänstra vägen när hon säger höger tills en dag hon bestämde att säga tvärtom och de kom rätt. Se där du lär dig, muttrade mannen, ovetande om att hustrun tyckte tvärtom.

LARS REHN

Visste Du? ??

ÄNDERS JANZON och Carina Olofsdotter i Arvika gav sina två döttrar Mirja och Matilda efternamnet Andersdotter efter fadern. När de sedan fick sonen Rasmus ville de att han, av samma anledning, skulle heta Andersson.

Då sa skattemyndigheterna och länsrätten i Karlstad blankt nej. De krävde att pojken skulle heta Andersdotter i stället, precis som sina systrar.

FÖR ETT ANTAL ÅR SEDAN var det förbjudet i Minnesota USA, att hänga herrkalsonger o damtrosor på samma klädstretch.

DET SÄGS ATT SOLEN är den ljusstarkaste källan. Fel! Stjärnan M 13 utstrålar t ex 21 000 000 gånger mera ljus än vår sol.

LARS REHN

Hembygden

Bakgrund av dessa verser, ord och musik. Är skrivna utav förutvarande regementschefen (1920-27) tillika ordföranden i Borås orkesterförening översten Karl Alfred Rignell. Visan uruppfördes 1924 vid HM Konung Gustav V:s besök vid regementet.

*Se - hävdernas minnen i glans stå fram
I Älvsborgs uråldriga bygder.
Där hävdats månghundraårs dådkraftig stam
I krigarens svenskmannadygder.
Väl svältan är karg, väl och mödan är svår
Dock finnes ej bygd mera aktad än vår
än Sjuhäradsbygden.*

*Se - kvällningens glöd under molnets rand
Förblekna i döende bölja
Se blånande skuggor från mörknande land
I svartnande djupen sig dölja
Då tänds i det höga Guds glimmande ljus
Kring drömmande bygd svävar nattvindens sus
I månglans sig höjderna hölja.*

(Från mäss och hed. Arméns visor under 100 år)

LARS REHN

28 OKTOBER 1981

tidigt på morgonen...

Telefonen ringer. När jag svarar hör jag ”Det är Vakthavande befäl. Beredskapskompaniet är larmat anmäl dig snarast på regementet.”

”Uppfattat säger jag”. Orienterar min nyblivna fru och hon hjälper mig fixa liten matsäck medan jag tar på mig och letar fram min pistol modell 40 som jag hade gömt delad i lägenheten. Tar fram och stoppar ner mina 36 skott kuppammunition till pistolen jag hade hemma i händelse av att man skulle behöva slå sig fram till anbefallda samlingsplatser, Tar fram min cykel, ser mig om på gatan innan jag väljer dagens alternativa väg. Vi hade order att välja olika vägar till regementet varje gång.

När jag kommer fram till I 15 så råder redan febril aktivitet. Kompaniets terrängbil 11 åkte till ammunitionsförrådet på Bråts skjutfält där vår skarpa kuppammunition fanns förberedd och i ammunitionsfack och las-

tade. Soldater och befäl packade stridsutrustning, samt plutons och gruppstridsutrustning.

Gruppbefälseleverna på de olika kompanierna vid regementet som bildade var sin pluton i I 15 Rikskompani. En del i den Riksbataljonen som var Militärområde Väst beredskapsstyrka. Lagg märke till skillnaden mot för något år sedan då Sverige hade en pluton i beredskap!

Jag var plutonchef för Norra kinds kompanis beredskapspluton. Kompanichef för styrkan var Georg Aminoff och ställföreträdare Christer Caarp.

Allt flöt på enligt den plan som vi tidigare hade övat. Snart var vi lastade på de bussar som vi hade på regementet för personaltransporter. Förare var handräckningsvärnpliktiga eller befäl vid Transportcentralen.

Den order vi hade var gå till Landvetter flygplats, där nya order möter.

På väg till flygplatsen hör vi i radion. ”Rysk ubåt på grund i militärt skyddsområde i Karlskrona skärgård” Pulsen

som redan var förhöjd ökade ytterligare. Så det är dit vi ska. Nu är det allvar grabbar. Försvarsviljan som det var si och så med på den tiden hos den värnpliktiga höjdes väsentligt.

När vi anlände till flygplatsen så lotsades vi till en taxibana i närheten av brandövningsplatsen. Då kom bomben. Kompanichefen hade fått reda på kvällen före att Milostaben skulle larma oss på morgonen för att öva beredskapen och olika moment.

Men Blågul vid Milostaben som också hade hört nyheterna om ubåten, hade gett sig i väg till flygledartornet, detta var före mobiltelefonerna, för att försöka få tag i Högkvarteret. Meddela dem att han hade ett kompani med skarp ammunition och utrustning på Landvetter som var klara att flygas till Blekinge. Vi fick order att under tiden förbereda oss för en eventuell insats mot U 137.

Medan vi väntade på besked så ledde kompanichefen diskussioner runt vad en eventuell insats skulle innebära.

Kompaniledningen diskuterar eventuell uppgift.

Övning i visitation

Insatsregler, IKFN mm funderade vi på. Övningar i visitation och omhändertagande av fångar mm genomförde vi med soldaterna under tiden som Blågul försökte övertyga Högkvarteret att vi var klara att sättas in i Karlskrona. Vi var spända men sugna på att sättas in och visa vad vi gick för.

Efter någon timma återkom en besviken Blågul och meddelade att HKV hade omdirigerat våra Herkulesplan i luften och skickat tillbaka dem till F6 i Karlsborg för att flyga in personal från Fall-skärmsjägarskolan.

Besvikna så fick vi åka buss till F7 Sätenäs och genomföra de övningar med IKFN moment som Milostaben förberett

för oss. Utländskt statsluftfartyg, ett flygplan som landat och skulle omhändertas. Ett fartyg som skulle tas visiteras och personalen tas om hand. Kompaniet delades i två och vi fick inte prata med varandra under lunchen då vi bytte stationer efter. Vi bjöds även på en liten tur med ett Herkules om plåster på såren.

Det var spännande att befinna sig på en av Sveriges två Flygbaser där attackflyget var stationerat. Ett flyg

som var optimerat för insatser mot sjömål. Rotar av attackvigg startade i riktning mot Krigsbaser på Östsidan av Sverige för tankning så de klarade längre tid över Östersjön, och kunna göra insatser mot eventuella företag från Sovjetisk sida. Några kom tillbaka. Det var en hög intensitet.

Framåt kvällen hemtransporterades vi med våra bussar. Lite besvikna med ändå spända på vad som hände i Karlskrona. Möjligheten fanns ju att vi

skulle sättas in senare. Nu väl förberedda.

Det har funnits många teorier runt varför U 37 gick på grund. Jag vill lansera en till. Sovjetunionen hade en

väldigt hög beredskap för ett anfall mot Västeuropa vid denna tid. Befäl vid regementet som fick besöka forna Östtyskland efter murensfall berättade hur stridsfordon stod garagerade tankade och lastade i förråd med dörrar åt Väster. Något som jag såg även på Golan på syriska sidan 1990, då jag tjänstgjorde som observatör. Syrien som hade väldigt nära samarbete med Sovjet. De hade anfallsreserv, en brigad, under tak, stående vända i anfalls-

riktning mot Israel.

Detta framförs också boken ”Red storm Rising” I den boken startar Warszawapakten ett anfall mot Västeuropa på julafton då beredskapen är som lägst och räknar med att vara vid Atlanten efter något dygn.

En förutsättning för att detta skulle lyckas var att man hade höger flanken fri, vilket ett neutralt Sverige skulle hjälpa dem med att skydda den flanken från påverkan från NATO.

Detta förutsatte att Sverige hade en Försvarsmakt värt namnet. Underrättelsetjänsten i Sovjet hade säkert uppfattat att de värnpliktiga i Sverige och innevånarna inte hade mycket till försvarsvilja. Därför är min teori att de hade inget att förlora. Man ville väcka svenskarna för att en ökad försvarsvilja skulle förbättra skyddet av högra flanken. Som utbildningsplutonschef märkte man en otrolig skillnad hos de värnpliktiga. Året före U 137 kunde jag ha nästan halva plutonen i korridoren utanför befälsrummet med olika krämpor på måndag före en större övning. Efter U 137 hade jag bara de som hade riktiga krämpor att ta hand om. Efter något år så deltog särskilt befälseleverna i planläggning och soldaterna krävde bra utbildning.

JOHN-OLOV FRIDH

”
Det var spännande att befinna sig på en av Sveriges två flygbaser där attackflyget var stationerat.

Sveriges sista partisan: "Mitt uppdrag var topphemligt"

En berättelse utav "Grabben från Härlanda, Göteborg", som var Sveriges sista partisan. I femtio år bar han på sin militära hemlighet.

Under andra världskriget slutskede hade 157, Allan Johansson ett specialuppdrag – med rätten att döda.

(Minnenas Journal, Jan Österström)

Uttrycket "En svensk tiger" fick en speciell betydelse för Allan Johansson. Inte ens hans mamma hade en aning om vad sonen höll på med under andra världskriget. Först 1960 kunde han avslöja sitt uppdrag för sin familj.

1944 var Sverige i ett kritiskt läge. Nazityskland hade fyra år tidigare ockuperat Danmark och Norge och det talades om att nazisterna nu riktade blickarna mot det enda land i Norden som ännu inte dragits in i kriget. Att vi ständigt hade dem i vår närhet var det ingen som betvivlade. De godkända trupptransporterna genom landet talades det tyst om men de flesta visste om och kände avsky inför dem.

Vi var ju neutrala. Jag undrar, menar Allan, hur många i dagens uppväxande släkte som förstår hur vi upplevde det när vi såg svenska officerare froftra sig med sina tyska kollegor vid uppehållen på stationerna.

Allan hade alltsedan den första

inkallelseorden 1940 kallats till olika militärtjänstgöringar. Han var från början radiotelegrafist och reste med sitt regemente A 2 från Göteborg norrut.

Under krigsförbandsnamnet A 13 bar det av mot den norska gränsen där läget skärpts sedan nazisterna den 9 april invaderat våra grannländer i väst.

Allan var i det civila utbildad verk-mästare från Chalmers Tekniska Högskola. I den egenskapen flyttades han sedan vidare till norska gränsen och vidare till Övertorneå vid den finska gränsen. Han placerades vid gränserna för att kunna vara myndigheterna till hjälp.

1943 kallades han in under mycket hemligheter. Regeringen hade under ledning av Per Albin Hansson gett försvarsstaben i uppdrag att skapa och utbilda motståndsgrupper. De skulle inte bara ha bra fysik, de skulle även vara psykiskt mycket starka.

"Grupp Håkansson"

I hans inskrivningsbok står det "Grupp Håkansson", inget mer. Håkansson var stamofficer och kapten vid I 15 i Borås. Han hade hand om utbildningen av det som skulle bli svenska motståndsgrupper och basade över sex plutoner, 150 man. De förlades vid Smedberg vid norra Bullaresjön i Bohuslän knappt en

mil från norska gränsen.

Det var en tuff tid som började. Jag var visserligen vältränad men gick ändå ner sju kilo under de stronga övningarna. Allt var förstås jättehemligt. Inget fick sippra ut eftersom läget var så känsligt. Vi hade hårda övningar dagligen, de som inte klarade sig plockades ur. Vi som var kvar utbildades till gerillasoldater alltså partisaner. Under dessa kritiska år utbildades i hela Sverige 2 000 – 3 000 soldater till motståndsgrupperna. Alla hade järnhård tystnadsplikt. De fick inte berätta för någon vad de sysslade med. Allan som var 24 år utbildades till sprängansvarig, mekaniker och elektriker, han var dessutom en mycket god prickskytt.

Jag tjänstgjorde uppe i Övertorneå och fick lära mig hur jag snabbt och tyst skulle döda fienden. En pianotråd runt halsen och sedan dra åt. Uppdraget fick aldrig misslyckas.

Övningarna ägde rum i känsliga områden vid gränsen. Bara någon mil därifrån fanns tyskarna i det ockuperade Norge och även från öst fanns de kvar även efter det att krigslyckan vänt för nazisterna.

Efter kriget fick den forne partisanen ett nytt uppdrag. Att minnas och berätta.

LARS REHN

Liten historik: Älvsborgs Regemente I 15/Fo 34

Göteborgare på I 15

Varifrån kom de soldater som utbildades på I 15/Fo 34? Till en början var de från Borås och Sjuhäradsbygden men på senare tid var det ca 40 % göteborgare samt grabbar från Trollhättan/Vänersborg. Även befälet på regementet kom från dessa trakter.

Regementet leder sitt ursprung till de fänikor, vilka under 1500-talet uppsattes i Västergötlands södra del och bildades i början på

1600-talet ett landsregemente om 3000 man, som 1624-03-10 delades i tre smärre fältregementen, varav ett sedermera benämndes *Älvsborgs regemente*. Övriga var Hallands regemente, I 16 och Skaraborgs regemente P 4.

Regementet var ett Infanteriregemente och dess första chef var Nils Ribbing.

Regementet var 1949-1963 organiserat som ett pansarinfanteriregemente. 1952-10-01 t.o.m. 1956-06-30 fanns två skvadroner ur Livregementets husarer

(K3 B) stationerade vid regementet. Var ett Försvarsområdesregemente I15/Fo 34, 1975-07-01 t.o.m.1994-07-01.

Älvsborgs regemente nedlades som eget förband 1998-06-30 och ingick från detta datum i Västkustens marinkommando (MKV) med namnet Älvsborgsgruppen fram till 2000-07-01.

Med sorg i hjärtat lades vårt regemente ned 1998. För att aldrig mer uppstå???

LARS REHN

Utsändning i Radio Sjuhärad

Föreningen, Jan Andersson, blev uppringd av vår lokalradio i Borås, Radio Sjuhärad, som gärna ville göra en lokal utsändning med handling om vår mäss och det nuvarande mässlivet. Jodå, naturligtvis var de välkomna.

Vi tre, Jan, Åke Hell och undertecknad pratade oss samman dagen före och fredagen 12 mars kom Radio Sjuhärads reporter med all sin utrustning. Vi gick runt och visade honom vår vackra mässvåning med bl.a. flera av porträtten av de som varit chefer på vårt regemente. Många fina klenoder flyttade med vid flytten från Fristad Hed, bl.a. de två stiliga lampkronor som pryder vår mässmatsal.

Därefter gick vi upp till fjärde våning och visade vår föredragslokal, styrelserum och vårt Muséum, som är inrett i fem rum. Museet visar en del av regementets, samt infanteriets historia.

Därefter började radiojournalisten

ställa frågor om historiska händelser som berört Älvsborgs Regemente. Vid vilka platser regementet varit förlagt och dess chefer genom åren. Han var intresserad av regementets deltagande i slaget vid Hälsingborg 1710, vilken vi berättade om den värja som finns på mässen som skadades samt räddade livet på fänriken som bar värjan.

Danskarna flydde mot de båtar som fört dem till Hälsingborg, men kunde inte ta med sina hästar utan dessa dödades och slängdes ner i Hälsingborgarnas brunnar. Vattnet blev därefter förgiftat och kunde sedan inte användas på flera år efter att hästliken dragits upp.

Vi berättade om vår Regementsfana som blev danskt krigsbyte vid kapituleringen i Töningen 1713 och finns nu i Köpenhamn. Denna vår fana ville danskarna inte lämna tillbaka, men vi fick en liten flik utav den, som nu bevaras i vårt Museum. Flagga nummer två finns att beskåda på vår mäss.

När vi berättade om de många övers-

tar som varit regementschefer, 61 stycken intill regementets nedläggning, blev han särskilt intresserad utav överste Börje Nilsson Drakenberg. Börje Nilsson var västgöte och deltog i 30-åriga kriget och blev då adlad Drakenberg för sina förtjänster. Chef för regementet var han i fyra år. Han dog först vid 85 års ålder, en hög ålder även för en gammal krutgubbe och krigsöverste Han var född i Härna socken, ett par mil nordost om Borås där han även bodde på äldre dagar. Som donator till församlingskyrkan blev Drakenberg avporträtterad i altartavlan med Jesus apostlar där han lät byta ut ansiktet på en apostel för att sätta dit sitt eget.

Drakenberg avled den 6 februari 1692 på Tissås i Härna socken.

Vidare berättade vi både om övriga chefer samt om de anställda som präglat vårt regemente och bygd.

Så fick vi genom Radio Sjuhärad föra fram en del av vårt regementes historia till eventuella lyssnare.

LARS REHN

OMORAL PÅ 1500-TALET – med tanke på coronapandemin

INTE ENBART I FINLAND utan i hela Norden badade folket i de offentliga badstugorna under 1500 talet. Pestidernas värsta smittohärdar var utom kyrkorna just de offentliga badstugorna. Husen var rätt stora, vanligen av murad sten för eldfarans skull samt med stensatt golv. Deras förnämsta inventarier var utom de långa träbänkarna en ugn med upphettade stenar samt en stor kittel med vatten. Där fanns rymliga träbaljor, i vilka badgästerna satt, samt alltid en uppsättning björkris, som användes för att piska varandra.

(I nutid finns ofta liknande bastur i norra Sverige men framför allt i Finland)

Vid varje större badstuga fanns dessutom tillgång till kloka gummor som slog åder på gästerna eller ”koppade” dem runda flata koppkärl, varefter blodet sögs ut i lufttäta kohorn.

I badstugorna intog man enorma kvantiteter med öl, skämtade och pratade med varandra om de senaste skandalhistorier.

Ett i sedlighetsivrandets tid mycket märkligt drag är att män och kvinnor

för det mesta badade tillsammans, ofta i samma stora kär, samt all betjäning utgjordes av kvinnor. På en del ställen kunde badstugelivet urarta till sexuella utsvävningar. Det var betecknande nog på denna väg som de fruktade smittorna såsom pesten och könssjukdomarna spreds.

Drickspengar kallades på 1500-talet

bastupengar och en del rika fromma män testamenterade pengar till de fattiga, kunde han likväl en fond för dessa offentliga bad, de så kallade ”själbadet”.

Efter baden lär man liksom i nutid översköljas med en spann kallt vatten, rulla sig i snön eller hoppa ner i en sjö.

LARS REHN

Små sanna anekdoter från vårt gamla I 15 i Borås

VÅR REGEMENTSCHEF på 60-talet, den artige och trevlige överste Erik Rosengren hade en påskafton ärende till kanslihuset. När han passerade genom grinden anmälde vakten reglementsensligt, med hög och kraftig stämma, sin uppgift.

- Bra post! Ropade översten
Vaktsoldaten sken upp och ropade tillbaka: - Glad påsk själv, överste.
Översten lite förbryllad, Tack, Tack.

VECKAN FÖRE soldaternas inryckning satt fanjunkare NN och fyllde i soldaternas skjutkort. En kollega fick se vad som hände.

- Du kan väl inte fylla i skjutkorten innan beväringen ryckt in! Vadå? Det vet en la hur "värar" skjuter.

DÄVARANDE FANJUNKARE Ståhl var en skämtsam o glad människa. På femtiotalet hade han fysisk träning med sina beväringar nere på idrottsplatsen med bl.a. med spjutkastning. Upptäckte att spjutet fattades. Skickade upp en soldat till kompanikvartermästaren fanjunkare Lönnäng för att ur hans kompaniförråd hämta ett sådant.

När soldaten frågade efter ett spjut fick han svaret – Det skall vara en beställning.

Soldaten full fart till Ståhl, tala om att det krävdes en beställning. Ståhl rotade i sin ficka, fick fram en papperslapp och skrev: Ett st spjut. Soldaten upp igen

- Jag ser inte vad det står.

Soldaten ner igen. Ståhl gick in i skjutboden, fick fatt på en pistoltavla 50x50 cm. Tänkte nu ser han väl. Soldaten upp igen.

Nu ser jag vad det står, men den går inte in i min pärm. Soldaten ner igen. Ståhl tröttnade fick tag på en riktig beställning, som ifylldes korrekt. Soldaten upp igen.

Det var bra, nu ser jag vad det står och den går in i min pärm. Nu är det bara så att jag har inget spjut.

LARS REHN

VÅR GAMLA FINA VÄSTGÖTADIALEKT

Många är de historier om våra knektar från både Fristad och Axevalla. En härlig historia som jag särskilt kommer ihåg är från 1954, efter min början på I 15 i Borås. Efter någon månad fick regementet besök av den då legendariske "Västgöta Bengtsson", som på marketenterihöjden höll sina bejublade föredrag för de nyinryckta om just "Västgötasoldater".

I hans berättelse fick vi följa med den indelte korpralen Bång, som på sitt sätt, hälsar en grupp beväringar välkomna till deras första tjänstgöring.

- Nu sa i känna er hemma, pojka, te vårt gamla kära regemente, som är det bästa i hela väla. Vi har vart mä förr, så vi vet hur psalmerna går å kulera mä, men allti har vi gett fienden på nöta. Kom ihåg att från o mä i da så är i militärer å ente civilister. I då militära ä dä slut på all civilation.

När jag kumenderar "framåt marsch" så löfter i vänstra foten å sen donkar i ner den i marka, å så likadant mä den högra, så i sa ente löfta bägge på en gång ente. Va sulle då bli å 't!

- Förlåt, men det där förstod inte jag, hördes en icke-västgötsk röst ur hopen.

-Va sa du? Vaä du för en? Änte du ifrå varan planet, eller var kommer du ifrå, som ente förstår svenska språket?

–Jo jag är ifrån Stockholm och där pratar vi inte så.

–Uschianna! Du sa inte komma hit å lära oss nöka nya ord, utan prata svenska som vi. Vi sa nog skrären lära dek te slut. Å då sa du bara va glaer för.

Så framskred hela korpral Bångs lektion. Inte var det underligt att korpralen var en synnerligen populär och omtyckt lärare och instruktör.

Vidare berättade Bengtsson om kompanichefens häst, som kallades räven, p.g.a. sin röda färg. I vanliga fall fick "Räven" stå kvar i stallet

men idag skall chefen rida och titta på kompaniets övning.

Men att ha med hästen i krig hade varit rena landsförräderiet. Han var ju inte det minsta camouflerad. Sig ovetande skulle han då ha förrätt hela sitt land men idag skall chefen rida.

Den lede fienden anföll Skövde söderifrån och övningen avbröts inte förrän "de våra" kommit fram till Fabians punkt, då lät chefen blåsa "Eld upphör".

Kompaniet fick ställa upp vid "Taktiska Eken" för chefens genomgång, vad som var bra och icke så bra. Hästskötaren med den trogne "räven" placerades längst ut på flanken.

(Nu är det så att i Skaraborg kallar man den del av människan man sitter på för "räva" eller "räven").

Allt var klart för genomgång och kaptenen ropar "Lystring! Hör upp. Då kommer han att tänka på. Både Alexander den Store och även kejsar Napoleon talade till sitt folk sittande på hästryggen. Därför ropar han kort och militäriskt samtidigt som han gör en vinkande handrörelse åt hästskötaren: Räven häråt!!

Varpå hela kompaniet av snälla västgötabeväringar lydde order och gjorde "Helt om".

LARS REHN

Göteborgs Hemvärns Veteranförening

Minsprängning. Okänd fotograf, Marinmuseum

FAKTA

Göteborgs Hemvärns Veteranförening – GHVF

Du är välkommen att bli medlem i vår förening. Medlemskap i föreningen kan erhållas av varje Hemvärnsveteran, samt de som aktivt arbetat för Hemvärnets bästa under många år.

Vår målsättning är bland annat att främja och utveckla den sociala gemenskapen hos våra medlemmar, att främja studier och studiebesök i ämnen som berör försvaret och samhället och att anordna kamratträffar/möten/resor under gemytliga former.

Kontakta vår ordf. B.G.Tönnäng 070-3581594

Du kan också anmäla dig på ghvfgbg@gmail.com

I brist på aktiviteter under coronauppehållet återger vi en händelse som en Hemvärns-veteran upplevt.

Larm på Donsö

Det hände på Donsö i juni 1986

Det är snart 33 år sedan det att min 40 årsdag skulle firas här på Asperö. Vi bodde då i affären som vi drev i många år.

Det skulle bli en del gäster – släkt och vänner – smörgåstårta var inhandlad från Smulans café i Frölunda. Vin, whisky och cider till dom som inte drack starkt fanns på plats. Gästerna började så sakteliga anlända och det bjöds på välkomstdrink med sedvanligt mingel.

Larm

Plötsligt ringde min mobil. Det var vakthavande på KA4, som meddelade att det var larm på Donsö. Som ansvarig inom Hemvärdet skulle jag ta med tio man, fullt stridsutrustade för eventuell stridskänning. Det gällde vapen för skarpskjutning, uniform, mössa och skyddsmask.

På vägen ut mot Donsö Huvud blev

vi stoppade av Sjöpolisen som frågade vart vi var på väg. Visste vi inte att området var avspärrat? Fast när vi visade våra understödsvapen, så fick vi åka vidare förstås.

Vid framkomsten till Donsö gavs order och uppgifter om lösen att byta var tredje timma. Manskaper placades ut, även GRG-grupperna fick stridsställning. Vår uppgift var att bekämpa det som kom upp ur vattnet om det skedde en minsprängning på linjen in mot land. Tiden gick och mörkret började falla för att sedan bli svart. Beväringsarna var oroliga för vad som skulle kunna hända.

Ett utslag på minlinjen indikerade att det var något som rörde sig sakta i området. Nu brådskande möte, ny uppgift blev att kunna hålla strandlinjen, om vi fick fritagningsförsök, samt vara beredda att kunna verka med GRG vid bryggan mot eventuellt föremål. Lite oroligt var det att gå på Donsö huvud i

mörkret och det gällde att hänga med när dom bytte lösen.

Kraftig detonation i vattnet

Rätt som det var så briserade ett antal minor så hela Donsö skakade. Det blev fart på manskaper – alla i stridsställningarna och lite nervigt var det allt! Ca 10 minuter efter smällen lagt sig rapporterade en post att han hört något i buskarna. När vi anlant hos posten begärde vi identifikation från det håll han hört ljudet. Svar kom från en GT-reporter som kom fram ur buskarna, mitt framför stridsställningarna. Han fick sig en djävla reprimand av ansvarigt befäl på platsen

Vad det var som utlöste minorna fick vi soldater aldrig reda på och först efter tre dagar så fick vi åka hem till vårt kära Asperö. Då fanns varken smörgåstårta, whisky eller gäster kvar.

TOMMY BERTSSON, ASPERÖ

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål "att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige".

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informationsmöten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar. Som medlem får man den fristående försvarstidningen "Vårt Försvar".

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till sekreterare@goteborgsforsvar.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

FÖRENINGEN HAR EN EGEN HEMSIDA:

www.goteborgsforsvar.se Surfa in och ta del av vårt program med föreläsningar och annan information!

VÅRT FÖRSVAR

Oberoende tidskrift sedan 1890

Nr 1, Mars 2021

Tidningen utkommer fyra gånger per år och innehåller många artiklar av stort värde för den som vill följa med i försvarsdebatten.

Återanvänd gärna tidningen genom att låta den hitta nya läsare.
Arbetsplatsens fikarum, släkting, pizzabutiken, frisören, idrottsklubben osv.